

Haga Ungdomsförening r.f.
1906 - 2006

Haga Ungdomsförening r.f. 1906–2006

Sammanställd av
Jan Ekberg, Per-Olof Krause och Per-Olof Mörne.

Redigerad av
Jan Ekberg.

Förord

I dagens läge har avståndens betydelse minskat, man färdas längre sträckor för att utöva sin hobby och man byter bostadsmiljö allt oftare. Detta gör att även Haga Ungdomsförenings medlemmar inte mera automatiskt i föräldrarnas fotspår från barnsben kommit med i verksamheten. Man kommer allt oftare med som vuxen. Detta för med sig att traditionerna och den muntliga kunskapen om vad föreningen varit med om och vad den stått för sakta försvinner. För att råda bot på detta beslöt styrelsen inför jubileumsåret att sammanställa en 100-års-historik om föreningen.

Historikens mål är att berätta för nuvarande och kommande huffare vad föreningen varit med om, hur föreningen har påverkat sitt närsamhälle och vad allt föreningen har sysslat med under seklet som gått.

Jag vill tacka alla, såväl yngre som äldre, som på något sätt bidragit till att denna historik blev av. I synnerhet vill jag tacka stenålderslaget som under flera kvällar berättat om sina upplevelser och gått igenom gamla fotografier.

Jag vill även tacka alla, såväl privatpersoner som samfund, som under åren arbetat för och understött föreningen.

Jag hoppas traditionerna och samhörigheten inom föreningen försätter att vara starka även under föreningens följande sekel.

Helsingfors 4.2.2006

Gun Grann
Ordförande

Innehållsförteckning

1 FÖRENINGEN BLIR TILL OCH DESS FÖRSTA ÅRTIONDEN 1906–1931	7
1.1 Ungdomsföreningsverksamheterna startar i Finland	7
1.2 Från Hapalax via Hoplax till Haga	8
1.3 Ofärdsåren	9
1.4 Föreningen för Nyttan och Nöje grundas	10
1.5 Eget hus och nytt namn ”Haga Ungdomsförening”	11
1.6 Ungdomsföreningens syfte och stadgarna	12
1.7 Ungdomsföreningens kulturella aktiviteter	13
Småskolan	13
Hembygdsvetenskap	14
Bibliotek	14
Teaterverksamhet	14
Sångkör	16
Det första danslaget	17
Idrottsverksamhet	18
Syförening	18
Maskerader	19
Utflykter	19
Tidningen	21
1.8 Det blir motigare (1914)	23
1.9 Krigshotet kommer närmare (1917)	24
Verksamheten måste fortsätta	24
Politisk oro	25
1.10 Nedgången börjar under kriget	25
1.11 Haga blir köping 1923, men Huffens nedgång fortsätter	26
2 FÖRENINGEN HITTAR NYA VERSAMHETSFORMER 1932–1969	27
2.1 Huffen tvingas skärpa sig	27
2.2 Folkdanslaget blir primus motor	28
2.3 Verksamhet efter andra världskriget fram till branden	30
Verksamheten blev snabbt mycket livlig	30
Man kunde också festa i dagarna tre	32
Deltagandet i de nordiska folkdansstämorna börjar	33
Upptäckandet	33
Lekskolan	34

Ljusstöpning	35
Den återupplivade tidningen, Sjalaskuttan	36
Bilrallyt	37
Herrklubben	38
Rampulbacka 1964–1970	39
3 FÖRENINGSHUSET BRINNER NED 1969	40
4 ETT NYTT HUS OCH NYA SATSNINGAR 1969–2006	43
4.1 Huffens nya hus byggs 1969–1973.....	43
4.2 Folkdansverksamheten profilerar sig	44
Juniorlaget.....	44
Seniorlaget	46
Framsteg	48
Mellislaget	49
Stenålderslaget.....	50
Halsbrytarna.....	51
Ordföranden och instruktörer	53
Stämmor och kontakter utåt och med andra lag	54
Uppvisningar.....	55
Tävlingar.....	58
4.3 Annan dansverksamhet	59
4.4 Annan verksamhet	60
Pyssel och basarer.....	60
4.5 Föreningens image	62
5 DE STORA SATSNINGARNA HAR VISAT VÄGEN TILL FRAMTIDEN	65
5.1 Då dansen kom till Finland.....	65
5.2 Kulturfestivalen i Peking	66
6 ETT UPPROP TILL KOMMANDE HUFFARE	68
7 LITTERATUR	70

1 Föreningen blir till och dess första årtionden 1906–1931

1.1 Ungdomsföreningsverksamheterna startar i Finland

I mars 1888 samlades ett trettiotal unga personer hemma hos en handlande i Malax i Österbotten. Dessa trettio ungdomar grundade den första finlands-svenska ungdomsföreningen. De var säkert inspirerade av den finska ungdomsföreningen, som grundats i Kauhava redan 1881.

Eldsjälen bakom mötet i Malax var Johannes Klockars, som blivit djupt bekymrad av ungdomens intresse för:

”Festande, grovkorniga kvickheter, dragharmonikan och flaskan”

Ungdomsföreningen skulle vara botemedlet mot dessa klara missförhållanden.

Dessa ideer skulle så småningom också vandra söderut, till Hoplax och Haga.

Figur 1 Haga ungdomsförening 1914 (ordförande Alex Federley till höger)

1.2 Från Hapalax via Hoplax till Haga

Hoplax nämns första gången i en urkund från år 1417 under namnet Hapalax, vilket enligt forskarna tyder på att det ursprungliga tavastländska namnet på orten var Haapalaksi. Detta skulle alltså betyda, att det som i dag är Haga ursprungligen hade en finskspråkig befolkning, vilken efter det andra korståget trängdes norrut av svenska kolonister.

Orten Lill-Hoplax (Hoplaks) och 10 namngivna bönder och hemman omnämns i jordboken av år 1540. År 1562 antecknas Anders Larsson Korp som bofast. Han hade tidigare varit fogde i Helsingfors län, och hans namn går igen i hemmansnamnet Korpas. Vid sekelskiftet mellan 1500 och 1600 talen låg endel av dessa hemman öde. Efter skiftande öden ägdes de 1895 av Aktiebolaget M.G. Stenius med verkställande direktören och ägaren Mårten Gabriel Stenius.

Vid denna tid omfattade bosättningen i Lill-Hoplax bondgårdarna Backas och Korpas, enskilda byggnader vid stora landsvägen till Åbo, fyra torp vid byvägen norrut från landsvägen mot Kårböle, Baggböle och Åggelby.

Namnet Haga dyker dock först upp år 1907 då ett självständigt område bryts ut från Korpas lantegendom, som låg i Lill-Hoplax by i Helsing socken. Detta område, som så småningom fick namnet Haga villastad, hade år 1905 sammanlagt 300 innevånare, följande år redan 444, för att år 1922 vara uppe i 2718. Vid den tidpunkten då namnet Haga dyker upp var största delen av innevånarna svenskspråkiga och svenskan var administrationspråket.

I dag har Haga storområde 22893 innevånare med finska som modersmål, 1874 med svenska och 1146 med något annat språk som modersmål. I södra Haga har 1093 eller 8,5 % av de 12206 innevånarna svenska som modersmål, i norra Haga utgör de 576 svenskspråkiga 6,7 % av totalbefolkningen på 8588 personer.

I början på 1900-talet utvecklades det nya samhället Haga snabbt. AB Automobil OY skötte trafiken till Haga 1907. År 1924 började autobus "Kuriiri" trafikera sträckan Haga-Helsingfors.

Figur 2 Haga bussen

En spårvagnsförbindelse från Haga till Helsingfors inleddes 21.12.1914. År 1917 började man bygga vattenledning och 1918 på hösten fick man elektrisk gatubelysning. Redan 1910 fick Haga ett eget postkontor

1.3 Ofärdsåren

Bobrikov utnämndes till generalguvernör 1898. Följande år utfärdades det s.k. februarimanifestet, som inskränkte den rätt vi hade att stifta våra egna lagar i lantdagen. År 1901 infördes en ny värnpliktslag, som innebar att finska värnpliktiga kunde inkallas i ryska förband. Förryskningspolitiken, som inletts på 1890-talet, ökade hela tiden.

Storstrejken 1905 följdes år 1906 av lantdagsreformen. Finland fick en enkammarlantdag vald med allmän och lika rösträtt. I mars 1917 störtades tsardömet och en interimregering tillsattes. I marsmanifestet 20.3.1917 upphävde den ryska interimsregeringen alla olagliga bestämmelser rörande Finland. Kerenskis regering föll den 7 november då bolsjevikerna under ledning av Lenin övertog makten. I Finland krävde lantdagen med sin socialdemokratiska majoritet och senaten under ordförande Oskari Tokoi Finlands oberoende. Maktlagen, som ger högsta makten i Finland till lantdagen, godkändes av lantdagen 18 juli. Ryssarna förklarade den 31 juli lantdagen upplöst. I nyval 1–2 oktober fick lantdagen borgerlig majoritet. Blodiga oroligheter utbröt redan i november i Finland och den 6 december 1917 proklamerade lantda-

gen på förslag av senaten under ordförande Per Emil Svinhufvud Finlands oberoende. Strider mellan de röda och de vita utbröt och slutade i och med Mannerheims och hans armés intåg i Helsingfors den 16 maj 1918.

Nykterhetsrörelsen och arbetarrörelsen startar

Men låt oss återvända till seklets början. År 1900 grundades i Lill-Hoplax en nykterhetsförening, som verkade till 1906. Lill-Hoplax Frivilliga Brandkår grundades i januari 1904, och blev snabbt mycket populär. Ett år senare, 15 januari 1905, grundades också Hoplaxnejdens arbetarförening. Den hade en hel del aktiva underavdelningar såsom

- sykkretsen
- dramatiska kretsen och
- idrottskretsen

Den mest uppskattade kretsen var dock festkommittén, som ordnade månadsmöten samt kvällsitsar. Man hade börjat bana väg för en ungdomsförening i Haga.

1.4 Föreningen för Nytt och Nöje grundas

Under tiden närmast efter storstrejken 1905 föddes ett stort antal föreningar i vårt land. Jordmånen för dem var då särskilt gynnsam. Ofärdsårens tryck hade i någon mån lättat och de åren hade också visat, att ett behov av sammanslutning förefanns.

Året 1906 var för ungdomsföreningsverksamheten, liksom för en hel del andra aktiviteter i vårt land ett väckelseår. Man kände liksom ett tvång att i samlade skaror fånga de möjligheter till frihetssökeri som tiden erbjöd.

Den 4 februari 1906 grundades ”Föreningen för nytta och nöje i Lill-Hoplax” Initiativtagare var folkskollärarna Alma Ahlfors och Elin Lihr. Till det konstituerande mötet kom folk från Lill-Hoplax, Munksnäs, Dal och Kårböle. Sammanlagt 123 medlemmar registrerades under det första året. Efter en tid avtog entusiasmen och medlemsantalet, som en tid var nere vid 30, höll sig på omkring 50 under en lång tid. Först efter andra världskriget blev det en stadig ökning och medlemstalet har sedan dess varit ett par hundra.

Föreningens första verksamhetsformer

Föreningen inledde med stor iver sin verksamhet, såsom framgår ur 10-års historiken:

”Sammanslutningens första verksamhet tog sig, enligt hvad man af protokoll kan utleta, hufvudsakligast uttryck i s.k. månadsmöten med allmänbildande program, s.s unison sång, föredrag, deklamation o.s.v. Fester försigkom visserligen då och då, men hufvudsakligast sådana med fond och mål s.s. vid Runebergs- och Topelii dagar, hvaremot nöjesfester voro sällsynt vara – antagligen beroende dels på den allmänna strömningens allvarliga bakgrund dels på den primitiva budgetens små fordringar. Bakom allt hvad man gjorde, sade och tänkte kunde man skönja begreppen fosterland, bildning och modersmål på sätt eller annat. Så småningom lät man dock fosterlandet att sköta sitt, bildningen att själv arbeta sig fram och modersmålet att hyllas enligt naturkänslan – och målet uppställdes långt mera fattligt och konkret: det att vara en god ungdomsförening och sålunda en faktor i arbetet för nedärvd kultur”.

Under de första fyra åren höll föreningen sina möten på Munksnäs folkskola. Festerna gick av stapeln i Berthas storstuga i Sockenbacka. Föreningen deltog i Centralförbundets (Nylands Svenska Ungdomsförbund) verksamhet varav bland annat ett deltagande i förbundets möte i maj 1909 är beskrivet i föreningens tidning. Resan från Haga till Malm där mötet hölls var på den tiden en upplevelse i sig. Vid den här tidpunkten hade 50 ungdomsföreningar i Nyland egna bibliotek, 33 hade byggnadsfonder samt 25 hade egna hus.

1.5 Eget hus och nytt namn” Haga Ungdomsförening”

Under de första åren sammanträdde föreningen såsom ovan nämnts i Munksnäs folkskola, men redan tidigt började man också vid Haga Ungdomsförening sträva till att skaffa ett eget hus för föreningen. Med ungdomens entusiasm grep man sig verket an och 1910 flyttade föreningen in i sitt nya hus, vars officiella ägare var ett aktiebolag, Fastighetsaktiebolaget Haga Föreningshus. Aktieägarna var föreningsmedlemmar, vilka 1915 donerade aktierna till föreningen, som sålunda blev ägare till huset.

Huset bestod av en större festsal med teaterscen, 3 mindre salar, kök, kapprum och tambur. I andra våningen fanns ett rum om cirka 40 m². I källarutrymmet inreddes en vaktmästarbostad om 1 rum och kök. Planytan av byggnaden utgjorde 415 m² och kubikmassan 2490 m³.

I det nya huset bereddes även rum för Lill-Hoplax Frivilliga Brandkår, som bodde där tills dess egen depå blev färdig 1917.

Figur 3 Föreningshuset 1910

Då föreningen 1910 flyttade in i det nya huset passade föreningsmedlemmarna på att ändra namnet till ”Haga Ungdomsförening r.f.” (Huffen). En officiell ansökan om att få namnändringen godkänd gjordes 1914:

”Midt i dessa krigsunderrättelsernas tider kommer i september 1914 ett digert brev från guvernören. Han meddelar däri, att han ingenting har att skaffa med vår namnförändring. Vi må nu kalla oss en förening för nytta och nöje eller en förening för onytta och vantrefnad, det kvittar honom lika. Vi få väl då helt enkelt antaga det föreslagna nya namnet: Haga ungdomsförening, utan alla ceremonier.”

1.6 Ungdomsföreningens syfte och stadgarna

”En ungdomsförening hör hemma bland lantbefolkningen – en sådan bör upplysa och väcka, bör flamma högt likt en vårdeld om natten” sade en dansk besökare i januari 1912 och tillade om målsättningen:

”– De unga bör föras i förbindelse med personligheter för att bli intresserade av upplysning (bildning). Det muntliga ordet är det viktigaste (föreläsningar, uppläsning, sång). Biblioteket är en bra källa för bildningen. – Man bör reglera nöjen. Det är att lära ungdomar att ha trevligt möte tillsammans utan att hela tiden dansa runt efter musikens toner.”

Ungdomsföreningens syfte var från första början att **”sammanföra svensk ungdom och hos den inskräpa betydelsen av och verka för en sund och förädlade fritidssysselsättning, samt skapa ett gott kamratskap”**

Första paragrafen i stadgarna från 1951 lyder:

Haga Ungdomsförening r.f., vars hemort är Helsingfors stad, och som ansluter sig till Nylands Svenska Ungdomsförbud, har till ändamål att sammanföra svensk ungdom och verka för dess utveckling och allsidiga förkovran. I sådant syfte anordnar föreningen möten och samkväm med bildande program.

1.7 Ungdomsföreningens kulturella aktiviteter

Ungdomsföreningen tog till sin uppgift att höja ortens kulturella profil. Hit hörde grundandet av ett bibliotek, stödandet av folkskoleverksamheten, ordnandet av teaterföreställningar, Runebergsdagsfester, Svenskadagsfester och sommarfester, där den egna kören och folkdanslaget uppträdde.

Småskolan

Med särskild kärlek omhuldade föreningen de svenska skolsträvandena på orten. Redan tidigt hade ett behov av en småskola gjort sig gällande, men först sedan Haga Ungdomsförening 1915 tagit saken omhand, kunde en lägre småskola (folkskola) inleda sin verksamhet den 8 september samma år.

Figur 4 Lärarinna med elever vid Haga småskola 1916

Den övertogs 1921 av Hoplax kommun men även därefter understödde Haga Ungdomsförening densamma genom stipendier till förtjänta elever och beklädnadsunderstöd till medellösa sådana. Skolan kom att verka i föreningshuset ända till 1930. År 1921 startade föreningen en barnträdgård, som arbetade i föreningshuset ända till 1943.

Hembygdsforskning

Man försökte redan 1913 få medlemmarna intresserade av hembygdsforskning, att:

- insamla alla slags uppgifter som röra detta vårt samhälle
- anteckna alla slags visor, sagor, ordspråk, talesätt m.m. som i synnerhet äldre minnesgoda medlemmar kunna förmedla

Föreningens verksamhet var från början starkt ideellt betonad, och i det nya huset vidtog en intensiv verksamhet.

Bibliotek

Ett bibliotek grundades och anlätades flitigt. Det var öppet på måndagarna. Biblioteket fick understöd av Nylands Svenska Ungdomsförbund samt av kommunen mot att biblioteket också var öppet för utomstående. Frivilliga Brandkåren donerade 1909 en stor del av sina böcker till föreningen. Signhild Savander skötte biblioteket. 1915 registrerades 187 boklån. I början av 1920-talet hade biblioteket 600 band.

Biblioteket innehöll verk av många kända författare såsom Émile Zola, August Strindberg, Leo Tolstoj, Marie Corelli, Nataly v. Eschtruth, Selma Lagerlöf, Hjalmar Söderberg, Guy de Maupassant, Viktor Rydberg och Johan Ludvig Runeberg

Biblioteket fanns kvar ännu i slutet av 1930-talet, men upplöstes senare.

Teaterverksamhet

Teaterverksamheten startade mycket tidigt. Första teaterstycket ”Livet på landet” sattes upp 1907 med dåvarande ordföranden, agronom Ernst Lindqvist i huvudrollen som Bräsig. Förutom Bräsig fanns rollerna Luise, pastorskans och pastorn.

”Under de första 5 åren uppfördes 20 teaterstycken på föreningens tillställningar.

Festerna och teaterstyckena gick av stapeln i Berthas storstuga i Sockenbacka. Den svarta skoltaflan fick tjänstgöra ömsom som ridå, ömsom som

Figur 5 Utkast till tablan "Skaldens syn" 6.11 1911

inne-, ute-, sommar- och vinterfond alltefter huru det passade in i stycket. Berthas ridå utgjordes af Berthas mors gamla schal och möbleringen af en uppbäddad träsäng (som inte kunde flyttas utan måste få stanna på scenen)".

Figur 6 På Huffens scen 1914

En dramatisk teatersektion startades och år 1911 gick det första dramat, Frans Hedbergs "Flinta och Stål" i 3 akter, av stapeln. Stycket slog an, pjäsen gavs många gånger i Haga och sektionen uppträdde med den även i Fiskars och på Ljungheda i Kyrkslätt, publiken senterade försöket, medlemmarna entusiasmerades, och från den stunden blev intresset för dramatiska arbeten stort. Man kunde nämna "Det skadar inte" i 3 akter, "De sex orden" i 2 akter, "Andras affärer" i 4 akter, "Skepp som mötas i natten" i 3 akter, "Jan Anders,

Lars Anders och deras barn” i 3 akter av Geijerstam osv. Den sistnämnda uppfördes också av Huffarna på Gammelstadens ungdomsförening. År 1912 hade man bland annat stycket ”Svartsjuka flickor”. På teateraftonen den 12 januari 1913 framfördes Hedbergs komedi ”Det skadar inte” i repris, nu med delvis nya skådespelare.

Teaterstycket ”Flinta och Stål” i 3 akter av Frans Hedberg togs upp i repris 1915 och gav inkomster och ledde till gästspel 28 mars i Kyrkslätt och senare i Borgå.

Också Mozarts opera ”Bastien och Bastienne” uppfördes.

”Det säregna lilla sångstycket ”Bastien et Bastienne” fick ett på alla händer mycket gott utförande (1923). Bastiennes täcka parti sjöngs av fröken E. Jakobsson, Bastiens av herr E. Eklund och trollkarlens av herr Th. Björkman. Pianostämman sköttes av kaptenskan Ilta Stenius och för regien stod herr A. Hjort”.

Figur 7
Ester Jakobsson

Teaterverksamheten började sakta avtaga under 1920-talet för att helt upphöra ett tjugotal år senare.

Sångkör

En egen blandad kör, som flitigt uppträdde på föreningens möten och fester, omhuldade sångintresset inom föreningen. Ledarskapet var ibland ett problem. Ledare var först till exempel Jukka Ekroth och sedan Jarl Strandberg, som stupade. Georg Malmsten hade här ett av sina första framträdanden. Kören uppträdde bland annat på brandkårsfesten hösten 1908 samt på MM (*Muntra Musikanter*) den 26 september 1908. Sångarbegåvningar som Poschner och Aspelin nämnes. I recensionen över nyårsfesten i december 1911 kallades Sigrid Beckman en liten näktergal

Och då sångkörerna i Helsingfors med omnejd 1915 och 1923 samlades till gemensamma sångfester i Haga, deltog föreningens egen kör i desamma, och huvuddelen av arrangemangen av de båda festerna omhänderhades av Haga Ungdomsförening.

Sångfesten i Haga den 1 juni 1923 firades under ledning av dirigent Valter Nyström. Helsingfors sångarförbunds körer deltog med ung. 300 sångare, som sjöng Modersmålets sång, Morgonsång (av Gade), Lieder ohne Worte (av Mendelssohn), Vigseln (av Otto Anderson) och Livets kamp (av Faltin).

Figur 8 Sångkören framträder 1912

Efter pausen framfördes Svenska Finland (av Bengt Carlson), Dansvisa (av Hassler), Och bonden körde till furuskog (arr. Karl Ekman) och Nylänningarnas marsch. Festen hade ordnats av Haga Ungdomsförening under ledning av viceordföranden häradshövding Evert Jakobsson.

Sångkören deltog också i andra sångfester i Åbo och Helsingfors på 1920-talet.

I början av 1936 hade kören 11 sopraner, 5 alter, 7 tenorer och 5 basar. Som körledare fungerade Jarl Strandberg. Därefter minskade intresset så småningom. Efter andra världskriget försökte man ännu uppliva kören, men misslyckades.

Det första danslaget

Redan under föreningens första tid hade ett folkdanslag bildats. Folkdansarna övade och uppträdde på måndagarna. De uppträdde i folkdräkt om somrarna på Fölisön och på Haga sportplan t.ex sommaren 1915.

Vid tiden för frihetskriget minskade intresset för folkdanslaget tills verksamheten återupptogs i större skala 1932.

Idrottsverksamhet

Bland föreningens första medlemmar fanns flera redan tidigare kända idrottsmän.

Vi nämner blott Väinö Sigell, som redan 1903 korades till Finlands idrottskung, Jarl Jakobsson, världsmästare i spjutkastning 1906, Evert Jakobsson, likaledes världsmästare i spjutkastning 1908, Thorvald Nordberg och många fler. Det var sålunda naturligt att idrotten redan från början omhulldades av föreningen.

Detta blev isynnerhet fallet sedan A/B M.G.Stenius 1912 för 1 mk sålde parcellen Gröna Lund till samhället som idrottsplan. Planen iståndsattes av föreningens medlemmar, som med energi och intresse på kvällarna arbetade på dess fullbordan.

Vid denna tid och delvis in på 1920-talet hölls idrottstävlingar mellan de svenska Ungdomsföreningarna i Helsinge och i dessa deltog även Haga Ungdomsföreningens medlemmar med heder. Man hade sommaridrottstävlingar, simtävlingar, skidtävlingar på vintern och skyttetävlingar.

På 1930-talet fanns det ännu en idrottsklubb men sedan minskade intresset. I senare tid kunde man ännu ställa upp ett hockeylag som 1958 spelade jämnt mot Dickursby Ungdomsförening.

Syfförening

På ett måndagsmöte i början av år 1916 dryftades frågan om bildandet av en syfförening inom föreningen. Syfföreningen startade i april 1916.

Syfföreningen blev snart den mest aktiva sektionen i föreningen. Den ordnade till exempel de båda stora sommarfesterna 1916 (9 juli och 20 augusti), medan teatern inte lyckades prestera något stycke och danslagets prestation var skral, för att inte tala om idrottslagets. På höstfesten som hölls utomhus fanns bland annat buffé, pepparkaksstånd, fiskekoja, dansuppvisningar och idrottsuppvisningar.

Figur 9
Jarl Jakobsson 1908

Figur 10 Idrottsdiplom tilldelat
Jarl Jakobsson 1917

Figur 11 Sommarfest på Haga sportplan 1912

Maskerader

Maskeradfesterna var mycket omtyckta. En maskeradfest omnämnes redan 1912 i Haga Ungdomsförenings tidning under rubriken "krönikan". På en maskeradfest år 1914 klädde alla damer sig till herrar och vice versa. I krönikan i mars beskrivs denna maskerad och konstaterade att en och samma kostym kan passa åt såväl dam som herre.

Figur 12 Maskeradfest på Haga Ungdomsförening 1914

Utflykter

Föreningen sammankom, liksom också under senare tid, på måndagsaftnarna, men därjämte ordnade man på andra dagar utfärder till olika orter.

Föreningen in corpore **besökte också museer**, samlingar och utställningar i ”hufvudstaden”.

Ett **otal utflykter**, resor och vandringar skapade uttrycket ”När föreningen är ute och går”. Vi kunde nämna Fiskarsresan, Kyrkslätsresan, Nickbyresan, Lövholmresan, Borgåresan, Nyslott-Saimen resan, stadsresorna med 11.23 tåget med ”tyåtföljande knackkorfvar” liksom också vandringarna till Sillböle, Kårböle, Fölisön, Långviken, Söndagsberget o.s.v. Vi kunde också nämna en utflykt med bantåg på påskmåndagen 1919.

Slädpartier bland annat till Sockenbacka och Kårböle var omtyckta, men kunde resultera i ”Kårböleben”, vilket fröken Ahlfors fick uppleva den 22 januari 1911, då hon trasslade in sig i slädens mede då släden stälpte. Slädfärden till julottan i Esbo kyrka var också mycket populär under de första 20 åren

”Slädfärden i mars 1916 hem från ett teaterbesök till Helsinge Kyrkobys Ungdomsförening blev en upplevelse. Matti och Affu åkte i en släde, Ester, Wassa och Schneidler i en annan. Den sistnämnde åkte först och stälpte först. Fallet blev icke så farligt tack vare att Wassa kom att ligga underst. Affu blev också inpyrd av snö men det berodde på att Matti placerat honom i en snödriva”.

Utflykterna började ofta vid Wickholms butik i Haga.

Figur 13 Wickholms butik i Haga

En **skidutfärd till Drumsö** gick av stapeln klockan 10 f.m. på nyårsaftonen 31 december 1916. Man startade vid Wickholms (Butiken fanns söder om järnvägen och hade öppnat 1905 och var känd för ett gott sortiment).

”Affo hade per telefon tutat ihop ett gäng. På utsatt tid stod Ester J. ensam på mötesplatsen. Småningom kommo Gushi, Lenni, Kuti, Wassa och Fonso. Schneider jämte broder dök också upp. Marta ankom per sparkare. Färden gick till Drumsö via Fiskartorpet där man förtärde kaffe och bröd.”

Figur 14 Skidutflykt till Drumsö 31.1 1915

Föreningsmedlemmarna var också intresserade av kortspel. Redan i maj 1914 spelades det knack på ungdomsföreningen. Tidvis skulle vinnarna i detta hasardspel (med små insatser) betala hälften av vinsten till föreningen. Kortspelsintresset höll i sig ända till tiden efter andra världskriget.

Tidningen

En egen Tidning, ”Föreningen För Nytt och Nöje i Lill-Hoplax – Första försöket” utgavs redan i början av verksamheten. Tidningen utkom med 10 nummer per år och ett extra blad till lilla jul. Första utgåvan av tidningen är daterad 30 juni 1906.

Denna tidning var huvudsakligen avsedd för medlemmarna. Den kallades helt enkelt ”Tidningen” och många årgångar finns ännu bevarade i föreningens arkiv. Den sista bevarade utgåvan av ”Tidningen” är daterad 20 januari 1918. Den hade då utkommit ung. 1 gång per månad först handskriven i ett enda exemplar som cirkulerade bland medlemmarna, sedan hektograferad och såld för 20 penni per exemplar.

Innehållet i tidningen följde vanligen ett givet mönster med en krönika, bevingade ord, dikter, teateranmälningar och recensioner. Vanligen innehöll tidningen ett par artiklar om aktuella händelser inom föreningen eller aktuella frågor i allmänhet. Läsaren antogs vara väl bevandrad i ungdomsföreningens verksamhet. Personer nämns vanligen vid smeknamn.

”Tidningen” kunde också ta ställning till politiska frågor såsom genom att man publicerade Svenska Folkpartiets upprop till väljarna i maj 1908 rörande ställningstagande till undfallenhetspolitiken. Uppropet förebådar de kommande oroligheterna tio år senare.

Figur 15 En pärmbild av Haga Ungdomsförenings tidning

Tidningen kunde också indirekt skildra samhället som det var på den tiden. Vi kan direkt finna karrikerade spår av bysamhället i följande citat ur tidningens krönika:

”.. Så finns det ännu en stor skillnad hvad människorna beträffar – för vi kallas Hoplax-bor och di kallas Sockenbacka-bor och det vill säga jädran så mycket. Men den största skillnaden är den, att det är en så jäkla skillnad emellan Sockenbacka-pojkar och Hoplax-pojkar. Hvem som nu är bättre – nå det kan ju vara det samma – för jag tycker int om att skryta så här of-fentligt.”

1.8 Det blir motigare (1914)

Efter den första entusiasmen började det bli motigare. Aktiviten hade sjunkit så mycket i oktober 1914 att man gav J. Jakobson, Norbäck och Theman i uppdrag att utreda vilka sektioner som skulle bevaras. En soaré till förman för Röda Korset kunde i alla fall ordnas den 18 oktober 1914.

Kriget, som utbröt 1914, hade fört med sig att man utfärdat ett påbud att alla skulle vara hemma klockan nio på kvällen. Det blev svårare för stadsbor att ta sig till Huffen på måndagskvällarna. Endel medlemmar gick fram och tillbaka från staden till Hoplax. Sista tåget till staden gick redan vid halv fyra tiden på eftermiddagen.

På grund av världskriget och de bristande kommunikationerna konstaterades på hösten 1914 att det var nästan omöjligt att träffas på måndagarna. Söndag mellan 12 och 15 föreslogs så att i alla fall sångkören och danslaget skulle kunna upprätthålla sina färdigheter. Fester kunde inte hållas eftersom man inte kunde räkna med tillstånd. Den enda goda nyheten i ett nummer av Tidningen var att dess förre redaktör, Petter, hade förlovat sig.

Nylands Svenska Ungdomsförbunds årsmöte i september 1914 uppsköts på grund av ”omständigheterna”. Föreningens eget möte måste hållas på förmiddagen i stället för på eftermiddagen på grund av samma ”omständigheter”.

I november 1915 konstaterades att man inte hade något att göra på föreningen på måndagsaftnarna om man ej sjöng.

I början av 1917 var en del verksamheter ganska skrala. Skulle teatern och ”Pastor Jussilainen” snart följa sångkörens exempel och gå till sina fäder? Danslaget levde än om blott tillfälligtvis. Syföreningen skyllde på kölden i föreningshuset och kunde ej arbeta. Buffén var i fara att svälta ihjäl på grund av ”lifsmedelsbristen”. Biblioteket och tidningen uppmärksammades av få. ”Hvad nytta uträttades”? Pastor Jussilainen hade premiär den 18 mars 1917. En noggrann översikt över rollerna och hur man kunde dem finns presenterade i ”Tidningen”. Resultatet var inte i bästa laget, men salen fylldes av besökare. Sedan for teatersektionen på turné till Helsing kyrkoby och där gick det redan betydligt bättre. Sedan spelades pjäsen ännu ett par gånger.

Teatersektionens utfärd innehöll även andra programpunkter. Man sjöng och spelade grammofon eller lekte pantlekar. Ett trevligt nöje var att leka snöbollskrig eller att bära ut någon flicka och kasta henne i snön.

1.9 Krigshotet kommer närmare (1917)

Verksamheten sommaren 1917 innehöll uppsnyggningen av föreningshuset samt de framgångsrika sommarfesterna, vilkas avkastning steg till tretusen-trehundra mark. Framgången berodde delvis på en inbringande giftermåls-byrå med vinster, som till stor del bestod av svåråtkomliga matvaror, som fru Ida Schneidler hade lyckats skaffa. Och detta under en tid som präglas av ”våldsamma åtgärder som strejker och hotelser, som våra arbetsälskande socialister tillgrep för att tilltvinga sig en ekonomisk fördel”. Tidningen hade politiserats på ett sätt som icke hade varit möjligt under censurens tid. Man intresserade sig för maktlagen och ungdomsföreningen tog till och med initiativ för en kampanj, som inlämnade ett förslag till kompromissriktlinjer till lantdagen. Även ungdomsföreningens styrelse ”politiserades”, man planerade en statskupp för att få en ny styrelse som bättre kunde råda bot på föreningens ovana att falla i ett slöhetstillstånd på somrarna, då man borde inrikta ansträngningarna på att uppnå det bästa möjliga ekonomiska resultatet. Den nya styrelsen borde bestå av:

- *ordförande,*
- *sekreterare,*
- *kassör,*
- *klubbhövding,*
- *bibliotekarie,*
- *teaterledare och*
- *arbetsledare.*

Klubbhövdingen skulle sköta om program för möten och fester, arrangera utflykter. Arbetsledaren skulle leda medlemmarnas handarbeten samt tjänstgöra som bufféföreståndare. De andra skulle i stort sett ha samma uppgifter som tidigare.

Verksamheten måste fortsätta

Man hade dock 1917 ännu krafter att tänka på allmännyttiga förnyelser. Föreningen planerade att föranstalta ett lotteri med 25 000 lotter för att anskaffa elektriskt (gatu)ljus åt Haga villasamhälle, så det äntligen ”blefve ett slut på det ogenomträngliga mörkret på vägarna med tyåtföljande intrampningar i diken och smutspölar”. Det föreslagna Elektricitetsverket i Haga bildades och drevs som ett aktiebolag. År 1918 tändes sedan gatuljuset.

På hösten 1917 föreslogs att man skulle satsa mera på teater och lotteri och endast ordna ett par danstillställningar.

Danserna kunde bestå av Vals, Mignon, Pas de Quatre, Pas d'Espagne, Schottis, Onestep, Wengerka, Polka, Pas de Patineur, Masurka, Twostep och Fransäs. Serveringen skulle bestå av kaffe, saft och limonad.

På hösten 1917 införskaffades en klocka och en dammsugare. Dammsugaren demonstrerades för föreningsmedlemmarna och de kände en fläkt av forna tiders öppenhet och samstämmig glädje.

Politisk oro

Det var händelserika tider man levde i år 1917. Man hade, fast på avstånd, varit med och störtat en självhärskare (vem skulle under storstrejken 1905 ha kunnat drömma därom) och begagnande sig av situationen försökte det finska folket frigöra sig från det hundraåriga oket. Man hade våldgästats av "österländska främlingar" vilka inte ens här frångått sina vanor. Det hade dessutom under storstrejken i november spridits "Tiedonantolehti", arbetarnas revolutionära centralråds meddelanden, som hade en förvånansvärd likhet med österlänningarnas officiella organ "Isvestija". Det var broholmsborgens officiella organ. Och så hade man "Työmies" med "horn och svans och kofot och allt". Retoriken i föreningens tidning hade verkligen blivit mycket politiserad.

1.10 Nedgången börjar under kriget

Under frihetskriget hade föreningshuset annekterats av röda gardet, och då frihetskriget var slut tog Skyddsskåren och Lotta Svärd föreningsmedlemmarnas mesta tid och intresse. Vardera av dessa organisationer fick också utrymmen i föreningshuset.

Figur 16 Alex Federley håller tal 1919

Intresset för dessa organisationer gjorde att ungdomsföreningslivet avmattades, det blev ett ”på ställe vila” som fortsatte fram till år 1931 då folkdanslaget återupptog sin verksamhet.

1.11 Haga blir köping 1923, men Huffens nedgång fortsätter

Den 1 januari 1923 blev Haga samhälle köping. Ett vackert blad i Haga Ungdomsförenings historia är köpingens invigningshögtidlighet nyårsnatten 1922–1923. Högtidligheten var arrangerad av Haga Ungdomsförening och blev ett vacker minne för livet för alla dem, som då var med.

Den unga köpingens kansli och förvaltande organ bereddes plats i föreningshuset, där de bodde tills köpingen 1932 köpte ett eget hus. Då köpingens svenska folkskola 1923 inrättades, inrymdes även denna i föreningshuset, tills den 1930 flyttade till köpingens finska folkskolas nybyggda hus.

För Haga Ungdomsförenings del fortsatte arrangerandet av fester men de kulturella verksamhetsformerna låg till största del nere.

Sommarfester ordnades 1918 och 1919. Fester ordnades regelbundet på Runebergsdagen och Svenska Dagen. Efter 1920 stod Haga Svenska Förening ofta som arrangör även om festerna hölls i ungdomsföreningens hus.

Fastlagsåkning och andra utflykter förekom sporadiskt.

Teaterverksamheten fortsatte under efterkrigsåren och bland annat 1921 hade man flera föreställningar av olika pjäser. År 1923 gavs operan ”Bastien et Bastienne”. Sångkören deltog i sångfester bland annat 1920 och 1923.

I slutet av år 1925 besöktes Huffen av presidentparet Relander. Tillställningen organiserades helt av Lotta Svärd och Skyddskåren. Federley kallas t.ex. i notisen lokalchef och det nämndes inte att han var ordförande i Haga Ungdomsförening.

En bild av hur mycket Huffens verksamheter hade försvagats får man av det tal Alex Federley höll vid ungdomsföreningens herrklubbs, Klubb 7:s invigning 13.11 1927:

”Haga Ungdomsförening har ehuru endast något mer än 20 år gammal varit ganska produktiv och haft många barn.

Ett av dem, en förhoppningsfull unge, teatersektionen, levde några år och

hade flera olika vårdare men tynade bort i alla fall och slöt omsider sin levnad fridfullt och stilla. En annan, danslaget, en glad och livad en, dog av Weltschmerz. En tredje, idrottssektionen och en fjärde, gymnastikklubben, dogo av överansträngning och skleros. Handarbetssektionen, en femte unge, var en liten näpen och vänlig själ, men stackarn stack sig med nålen, och det blev blodförgiftning. Det sjätte av barnen, sångkören, har varit det kraftigaste. Småningom började den dock lida av anemi och blev svagare och svagare. En sista kraftyttring visade den ännu då den reste till Åbo och deltog med tusende andra svenska ungdomar i den storartade sångfesten där.”

Ett tecken på Huffens svaghetstillstånd var också att dess danslag icke var med och grundade Finlands Svenska Folkdansring på det konstituerande mötet den 12 maj 1931.

2 Föreningen hittar nya versamhetsformer 1932–1969

2.1 Huffen tvingas skärpa sig

I början av år 1932 blev det en häftig kamp mellan Haga Svenska Förening och Haga Ungdomsförening. Haga Svenska Förening hade uppstått som följd av ett initiativ väckt inom Huffen i januari 1931 av herr J. Jakobsson om att tillsätta ett utskott för beredning av frågan:

”..om icke en ny svensk kulturförening borde bildas i Haga köping, alldenstund Haga Ungdomsförening räknade endast ett fåtal medlemmar och överhuvud förde en tynande tillvaro, inskränkande sin verksamhet till uthyrning av föreningens samlingshus, något som knappast motsvarade föreningens ideella syften.”

Ett konstituerande möte hade hållits den 23 mars 1931 i Haga Ungdomsförenings hus och den nya föreningen hade fått namnet Haga Svenska Förening (den gamla föreningen HSF hade blivit en del av Svenska Folkpartiet). Av de 220 närvarande var 22 från Haga Ungdomsförening. HSF samt 10 medlemmar i Haga Ungdomsförening, ville att HSF’s medlemmar skulle godkännas som medlemmar i ungdomsföreningen, varvid beslutanderätten inom denna förening automatiskt skulle gå till HSF. Detta godkändes ej av Haga Ungdomsförenings styrelse (R.Mette ordf, U. Westerlund viceordf, V. Westerlund ekonom, K. Berger sekr. L. Berger, K. Jakobsson, samt S. Savander), som istället värvade medlemmar från Helsingfors och sålunda vid årsmötet 10 januari 1932 kunde undvika att Huffens skulle införlivas i HSF.

I ett svar till en insändare (undertecknade av Armo Sjöman, Werner Fohström, Ossian Lunden och Alexis Lillja) i HBL konstaterade Haga Ungdomsförenings styrelse den 21 januari 1932:

”..att de ledande personerna inom Haga Svenska Förening strävat efter att lägga embargo på Haga Ungdomsförenings jämförelsevis värdefulla fastighet- men misslyckats.”..

I svaret från HSF påpekades att Haga Ungdomsförening endast hållit två möten under 1931, samt att knappt någon ungdom fanns med i föreningen, vilket klart strider mot föreningens syfte i stadgarnas första paragraf.

Huffen hade vunnit men fått sig inpräntat att verksamheten måste återupplivas.

2.2 Folkdanslaget blir primus motor

Efter händelserna i början av år 1931 blev verksamheten i föreningen åter livligare. Det var särskilt de ungas specialsektion folkdanslaget som 1932 återupptog sin verksamhet med Thelma Leino som instruktör och Åke Långberg som spelman. Thelma efterträddes 1935 periodvis av Eric Österman. Laget blev snart ett bland de främsta i landet. Folkdanslagets verksamhet var mycket livlig med deltagande i folkdansstämor såväl i hemlandet som i de skandinaviska länderna, i Halmstad 1935 och i Aalborg 1937.

Figur 17 Huffens standar

Den äldre generationens damer spelade ”knack” om måndagskvällarna medan herrarna rökte och diskuterade allt medan de unga övade folkdanser. Sedan drack alla kaffe tillsammans. Kaffet serverade Sigrid Lampi ur en stor tung kopparpanna, som kallades ”Kajsa”. På borden fanns alltid vita dukar och Haga Ungdomsförenings standar som Thelma Leino hade sytt. Det var på röd botten med HUF i gul ram.

Ofta skulle alla i tur och ordning ha ett litet program (deklamation, sånger mm) på 5–6 minuter. En gång klädde Birgit och Inga ut sig i frack och sjöng ”dumma” visor. En gång (ungefär 1938) sjöng Margareta och Wolfgang på scenen ”Fritjof och Carmencita” i tidstypiska dräkter vilket väckte succé. Efteråt var Margareta arg för att Wolfgang inte kunde orden.

Var det vackert väder (vår och höst) promenerade stadsborna hem. Och då gick man i armkrok i kedja mitt på gatan. Vandringen avslutades ofta med en öl i Bortre Tölö. Knytkalas hade man ibland på lördagarna på ”huset”.

En annan hågkomst från 1930-talet: Efter uppvisningar på Anttigården på Fölisön vandrade allesammans till Fölisöns restaurang för en smörgås. Wolfgang Mette tog hand om alla, många var ju då ännu skolelever.

Under en resa till Kerstin Jakobssons trädgård i Borgå skulle det bli dans på Borgå Socis med kräftskiva. Efter en timmes parlamentering med länsmanen i Borgå fick man tillstånd att dansa men endast gammal dans. Så det blev vals och bland annat ”Åtta man engel” på gräsmattan.

Nyårsaftonen firade alla gemensamt ända tills ”barnen” gjorde entre och det blev svårt med barnvaktandet. Det var ibland på Huffen ibland hemma hos någon medlem. Tolvslaget celebrerades med brinnande glögg och ”Vår Gud är oss en väldig borg”

Figur 18 Huffare 1940

Vid vinterkrigets utbrott uppläts föreningshuset för militära ändamål och det förblev så till fredsslutet 1944.

Endel verksamheter förekom dock även under krigstiden. År 1942 var det till exempel ett rikssvenskt gästspel på Svenska Teatern med ”Ett spel om en väg som till Himla bär” med Rune Lindström i huvudrollen. I spelet behövdes folkdansare så där var huffare med, bland annat Wolfgang och Synnöve. Det var ju krigstid, pojarna var ute i kriget så det var mest äldre ”gubbar” som deltog.

2.3 Verksamhet efter andra världskriget fram till branden

Verksamheten blev snabbt mycket livlig

Efter kriget började föreningsverksamheten på nytt med två tomma händer. Föreningslokalen måste hyras ut eftersom man inte hade några pengar. Men verksamheten kom snabbt igång. I början samlades man enbart på måndagarna, men småningom fler kvällar i veckan. Huffarna var mycket verksamma. Det fanns så mycket att ”ta igen” så att säga. Ibland var man tillsammans fem kvällar i veckan. Det var ju måndagsmötet, handarbetskväll, sångövning och veckoslutsprogram. Handarbetskvällarna innehöll knyppling, bandvävning, rottingarbeten, julprydnader, ljusstöpning, makraméarbeten, halmarbeten, tillverkning av ryor osv. Det var arbetskällor, skruvaftnar, och promenader, ofta i form av orienteringstävlingar, eller skidturer på söndagarna och kanske någon hippa på lördagskvällen. Många fester och maskerader hölls också i tur och ordning hos de olika medlemmarna.

Det förekom vinter- och sommarutflykter, kräftkalas, nyårsfester, och valborgsfiranden samt naturligtvis folkdansstämmor.

En sommar hyrdes också en stuga på Mölandet i Sibbo skärgård, vilken flitigt utnyttjades av medlemmarna för simning, vattenskidning etc..

Man hade bussfärder med hyrd buss med HUFFEN i stora bokstäver. Under perioden 1945–1956 var det många giftermål (9 par dvs 18 Huffare). Kamratskapet var verkligen gott. Smärre problem fanns dock:

”Polismeddelanden

För herrans länge sendan försvann från sin hemvist i Rikshufvudstaden på obekant sätt Huffarnas punktlighet och har efter detta inte avhört med undantag av delar av densamma, som sporadiskt uppträtt på måndagar vid 19.30-tiden och på söndagsmornar. Personer som kunna lämna sådana upplysningar att den försvunna egenskapen återfås, torde mot belöning i form av medlemmarnas

tacksamhet vända sig till H.U.F:s måndagsafton, Mikaelsgatan 25 Helsingfors eller till närmaste föreningsmedlem.”

Huset var uthyrt så man fick öva på Lärkan (Mikaelsgatan 25), Haga ”Keskus” och i Arbetets Vänners (Annegatan 26) stora sal. Program ordnades med bland annat ”Tragedin på Haga Mosan”, folkdanser och bullätningstävlan. Pris var en stor bullkringla vilken var eftersträvarsvärd eftersom allt mjöl o.s.v var på kort.

Figur 19 Statens köpkort

Man samlade ofta ingredienser och bakade till fester och sammankomster. Varje måndag övades folkdans. Dansledare var då Nils Wahlstedt, som utöver att han var en bra ledare också hade förmågan att sammansvetsa alla till ett homogent gäng.

Varje fredag samlades danslagsmedlemmarna till arbetskvällar hos Birgit och Reinhold Mette. Det gjordes bland annat dockor, dockmöblemang, herrarna böjde glödgad mässingstråd till ”namn”, det syddes dukar och kafepannsmössor och mycket annat. Allt såldes eller lottades ut. Behållningen gavs åt föreningen. Även telefonkatalogutdelning gav medel åt föreningen. En annan inkomstkälla var vedhuggning (motti). Som mottibeställare hade man Haga Köping som i ett brev till föreningen daterat 3 december 1945 och undertecknat av B. Lindholm (övervakare) erbjuder ännu 350 kubikmeter att avverkas den 9 december i Kårböle. Det konstaterades i föreningens tidning att:

”..mottihuggningen har blivit en succé inom Haga ungdomsförening. 4 söndagar ha huffarna sökt sig ut till Kårböle och resultatet är hela 53 mått. Det har varit ett nöje att se med vilken glädje och fart arbetet gått undan.”

Man kunde också festa i dagarna tre

Det hölls många fester och maskerader i form av knytkalas, fortfarande hemma hos medlemmarna i brist på lokal. Mest minnesvärd blev den så kallade 3 dagars 1:sta maj med början på Valborgsmässafton hos Jarl Westerlund med middag och dans, diverse spex om natten och morgonen i Haga. Mera spex vid studentsången i Kajsaniemi då bland annat en medlem gick fram till den socialistiska (kommunistiska) bokraden och bad att få köpa "Mein Kampf" och då Huffarna stod på järnvägstorget och "klappade Lorry" (paret Holms hund) vilket innebar att då man böjde sig ned för att klappa blev man samtidigt bjuden en mugg bränt och destillerat. Samvaron fortsatte i Haga (hos Mettes) med allehanda upptåg. Där var dukat till sillfrukost med köttfärs som varmrätt. Men då man kommit så långt befanns det att Tättis hund "Scotty" ätit upp hela färsen, så man fick äta vad som hittades i skåpen. Gästerna borde ha varit ca 25 men under dagens lopp tillstötte en massa folk- också icke Huffare- så minst 40 personer var tillstädes. Följande dag råkade vara söndag så dansen pågick hela natten, också på verandataket vilket nogsamt rapporterades av grannen till husägaren. Sista gästen, söndag kväll, pekade på väggklockan som man glömt att dra upp och sade: "Varför sade ni inte att jag är som den där- den går ju inte heller".

Man hade också nyårsfester, sommarfester, kräftskivor, julfester o.s.v. Och när Synnöve och Håkan Holm gifte sig 1948 var hela danslaget i folkdräkt med och dansade Ekeby kadrilj.

Figur 20 Nyårsfirande 1948

Deltagandet i de nordiska folkdansstämorna börjar.

Man deltog också i folkdansstämor, hemma och utomlands. Redan före kriget hade huffare deltagit i folkdansstämorna i Halmstad (1935), Aalborg (1937) och Stockholm (1939). Efter kriget bestod danslaget av ca 40 medlemmar då alla var med.

År 1946 gjordes en resa till Aarhus. Till stämman gavs resetillstånd endast åt 10 personer från hela Finland, vilket betydde två, Synnöve Paul och Wolfgang Mette, från Huffen. Finländarna blev synnerligen hjärtligt bemötta . Vid paraden genom staden i hettan hämtade danskarna till exempel glass åt dem.

Några Huffare for till Norge men kom aldrig fram för pengarna tog slutman fick inte valuta för att resa – så de stannade i Stockholm där en svensk stämma pågick. Rolig var stämman i Malmö (1948), dit man reste för att tälta. Det var knappt om pengar då med. När man kom fram befanns det att tältplatsen låg 3 km utanför staden. Huffarna hade inte lust att traska fram och tillbaka , så de tågade till en skola för att få rum. Ingen fanns att ta emot dem så de gick helt sonika upp till ett klassrum i översta våningen, bredde ut tältet på golvet och låg sedan i syskonbädd alla de dagar stämman fortgick. Tvättlavoaren fanns i korridoren. På svarta tavlan skrevs ett tack som under-tecknades med H.U.F. Billigt och bra.

På en badstrand uppträdde med Oravais menuetten i bara skjortor och blusar. Pojkarna ville simma men hade inga simbyxor. Ena delen av en dam-bikini fick stå till tjänst. Man gick ut i vattnet med byxan på- tog av den i vattnet och kastade den upp på stranden åt nästa simmare. Och samma spex upprepades då man skulle upp tillbaka ur vattnet.

Vid den nordiska stämman i Helsingfors 1950 hade Huffarna diverse arrangemang om hand. Cirka 100 gäster inbjöds till Huffen där man senare dansade på sportplan mitt i natten.

Den nordiska stämman i Oslo 1952 hade också många deltagare från Huffen. Det var ”gefundenes Fressen” för finländarna att få resa ut, då allt ännu var så knappt här hemma. Det utspelades sedan många duster med tullmannen vid återkomsten.

Upptädanden

Förutom folkdansstämor fanns det naturligtvis en hel del andra tillfällen där man kunde uppträda. Det var folkdansuppträdanden på Anttigården på Fölisön (efter 1995 på Tomtebo), uppträdanden i Brunnsparken, på Esplanaden, på organisationers tillställningar osv. Det var lekvallar på Fölisön då

publiken efter uppträdandena fick komma med och dansa med folkdansarna. Det var uppträdanden på lyxkryssare som lade till i Helsingfors. Man kunde också nämna juniorernas uppskattade uppträdanden på ålderdomshem och hem för handikappade barn. Och så hade man ju de av Helsingfors Folkdansdistrikt på 1960-talet ordnade "Hankenuppvisningarna" d.v.s. folkdansfester i Svenska Handelshögskolan. Här uppträdde varje gång också Haga Ungdomsförening med sitt danslag med några danser – en gång också med en charad föreställande "Dansglädje" där medlemmarna var utklädda. Till att börja med försiggick dessa uppvisningar en gång på våren och en gång på hösten, men sedermera inskränktes de till bara hösten.

Sådana uppvisningar hölls t.ex. vid gymnastikfesterna 1963 och 1966 (barnlaget under ledning av Stina Hahnsson)

Figur 21 Huffare på scenen

Lekskolan

Haga Ungdomsförenings lekskola hade som tidigare nämnts upphört 1943. Ett initiativ till en ny lekskola i Haga togs av folkskolinspektören Henry Backman, som uppmanade lärarinnan Ura Westerlund att sammankalla till ett möte för att reda ut om det fanns intresse för en lekskola i Haga. Mötet hölls 8 januari 1948.

Ännu samma år började Haga Privata Svenska Barntädgård sin verksamhet i gamla Elsebo (Haga Svenska Förening) med 23 barn inskrivna för att sedan 1949 flytta över till Haga Ungdomsförening som upplät utrymmen

för ändamålet. Haga Ungdomsförening ordnade också programfester för att finansiera barnträdgårdens verksamhet.

Den första anställda var Gertie Orre och hon fick Irja Wahlstedt till hjälp, senare kom Anna-Lisa Andersin. Birgit Mette kom med som speltant för att en stor del av verksamheten bestod av ringlekar och sång. Senare blev Birgit Mette föreståndare.

Utom den dagliga verksamheten med lärorikt pyssel av olika slag, sång och lek m.m. kan nämnas fastlagsåkning med häst och släde runtom i Haga samt jul- och vårfester med bland annat folkdans.

Figur 22 Lekskolan på fastlagstisdagsåkning 1949

Än i dag verkar barnträdgården i Haga Ungdomsförenings hus.

Ljusstöpning

En gammal tradition från 1954 inom Huffen har varit att man på senhösten ordnat en ljusstöpningsdag då ljusen till julfesten stöpts. Samtidigt har man också stöpt ljus som sålts på basarer och ljus för deltagarnas eget bruk. Under tjuguhundra-talet har också föreningens kinesiska vänner invigts i konsten att stöpa ljus.

Ljusstöpning 1987:

"I samma ögonblick ropade Sussi att kaffet var färdigt. Den här nyheten fick i synnerhet stenålderslagsmedlemmarna att trotsande alla gravitationslagar förflytta sig upp till kafferummet. Alla sprang ändå inte upp för att dricka kaffe och rulla tummarna. Endel blev kvar för att rulla ljus. Det går till så att man tar ett ljus som verkar tillräckligt tjockt, lägger det på ett bord och rullar ljuset på detta sätt tills man inte orkar längre. Då tar man nästa ljus.

Varför man gör så vet ingen. Precis lika litet som man vet varför ljuset efter det sista doppet i stearinlagen skall doppas i kallt vatten. Men man gör det för det hör till ljusstöpningstraditionen.”

Figur 23 Ljusstöpning på HUFFEN 2002

Den återupplivade tidningen, Själaskuttan

På 1930-talet återuppväcktes tanken på en egen tidning. Redaktör blev Jack Jakobsson (senare känd som Jack Witikka) och det var meningen att tidningen skulle utkomma en gång i månaden. Dess namn blev Själaskuttan efter en populär folkdans. Dock inskränkte sig denna verksamhet endast till några nummer. Något enda exemplar finns bevarat i Huffens arkiv.

På 1940-talet uppväcktes tanken ännu en gång, och sattes i verket. Tidningen bibehöll namnet Själaskuttan och utgavs till att börja med 2 ggr per år, en gång till våravslutningsfesten och en gång till julfesten. Så småningom uteblev dock vårnumret helt och hållet, och numera utkommer tidningen endast en gång per år - till julfesten, då den läses upp för de närvarande medlemmarna. Den finns bara i ett enda maskinskrivet exemplar och förvaras i Huffens arkiv.

Ordförandens kommentarer ur Själaskuttan 1985:

”Som en röd tråd går genom tiderna, trots den skämtsamma stilen, en skildring av sammanhållande gott kamratskap och uppoffrande arbete för den

gemensamma trevnaden. Gång på gång har medlemmarna – som man numera säger – ”ställt upp” i de mest skiftande sammanhang.

Det har tidigare sagts och förtjänar att upprepas att VI utgör föreningen, och föreningen är vad vi gör den till. Nyttan med det hela är att vi hela tiden lär oss något nytt t.ex. genom att tillsammans arbeta för samma mål. Och nöjet – ja, det har vi så att säga på köpet”

Bilrallyt

En omtyckt verksamhetsform alltsedan början av 1950-talet var det så kallade bilrallyt. Det ordnades i början två gånger per år, senare en gång per år eller med något års mellanrum. Rallyt avslutades med en gemytlig samvaro på Huffen. Några plock ur arkivet:

Figur 24 Bilrally på 50-talet

I höstrallyt 1952 deltog bilarna ”Nasse”, ”Aarre”, ”P.O”, ”Claes”, ”Reicca”. Starten skedde vid telefonkiosken vid Södra kajen 4 klockan 00.00

Deltagarna i vårrallyt 1953 hade indelats i allmän klass, damklass och turistklass. Man skulle ha smörgåsar med sig och vara beredd att utstå några körskicklighetsprov. För arrangörerna hade man anskaffat skriften ”Bandomarnas åligganden” för Djurgårdsloppet 8.5 1949.

På Rampulbacka gick vårrallyt 1966 av stapeln med 11 bilar. Kim Hahnsson var officiell kontrollant och Stina Hahnsson var starter samt svarade för kaffekokning

Vid höstrallyt 1967 frågades bland annat:

- Vilken är den högsta tillåtna hastigheten vid körning med närljus på obelyst väg?
- På vilket avstånd måste man blända av vid möte med annat fordon?
- Måste man blända av för mötande fotgängare?

Det med jämna eller ojämna mellanrum återkommande bilrallyt ordnades 1997 av Hans Ekberg och Fred Wahlstedt, som hade jobbat hårt för att ”hitta oframkomliga vägar i Esbo eller var man nu var”.

Det senaste bilrallyt ordnades år 2000. Av de fem bilar som deltog hittade konstigt nog hela sju tillbaka till Huffen där rallyt avslutades med en fest.

Herrklubben

Redan på 1920-talet hade föreningen haft en herrklubb, Klubb 7, som verkade endast en kort tid. Den återuppväckta herrklubbens första möte hölls 20.12 1949

I Herrklubbens stadgar som godkändes 29 november 1950 nämns i § 2 att klubben till sin uppgift har att:

1. genom föredrag, hållna av Herrklubbens egna medlemmar eller inbjudna gäster, och åtföljande diskussion sprida kännedom om olika ämnen,
2. genom val av ny ordförande och ny sekreterare för varje sammankomst vänja medlemmarna vid handhavande av ordförande- och sekreterarskap, och att
3. genom kamratlig samvaro upprätthålla kontakten medlemmarna emellan.

Ursprungligen sammankom man var sjätte vecka. Medlemsantalet var tidvis över 30 av vilka över hälften ställde upp på mötena, ibland var man över 30 personer närvarande. Varje medlem hade rätt att inbjuda en gäst.

Som exempel på föredragsämnen kunde nämnas:

- ”Avloppsledningar” (Per-Olof Lindqvist),
- ”En ny teori om pengarnas ursprung” (Kim Hahnsson),
- ”Radions utveckling, Fenno-Radio apparater” (Göran Ek),
- ”Läkekonstens historik”(Pentti Eränen),

”En resa till Paris” (Olle Filen),
”Ansvarighet vid trafik” (Aarre Willgren),
”Atomer och protoner” (Stig Fonselius),
”Banköverföring av pengar” (”Bank Lasse” Lars Karlsson),
”Jordens biografi” (Kurt Nyberg),
”Amerikansk bokföring” (Klaus Liljeros),
”Den fotografiska färgbilden” (Claes Orre).

Herrklubben höll sitt 20-årsjubileumsmöte den 15.11 1969 på Rampulbacka med 26 deltagare. Efter en svaghetstid upphörde klubben sedan definitivt 1982.

Rampulbacka 1964–1970

Haga Ungdomsförening rustade också upp en stuga, Rampulbacka, i Långstrand i Kyrkslätt efter det att Sovjetunionen återlämnat Porkala. Arbetet utfördes som talkoarbete med reparationer av alla slag.

”Det var rätt så många huffare på spåret. Ifrågavarande spår fanns vintertid i Kyrkslätt på Långstrand gårds ägor. Terrängen var mycket lämplig för skidåkning. Senare grundades här ett skidcentrum som fick namnet Hjortlandet.

En vacker vinterdag kom några huffare skidande och råkade passera en obebodd stuga. En idé slog oss i huvudet, tänk om man skulle ha en sådan, ett utfärds mål alltså. Tanke och handling blev ett.

Figur 25 Stugan Rampulbacka i Kyrkslätt

Vi kontaktade värdparet på gården, Vivian och Hilding Nyberg. Kontakten resulterade i att Huffen skulle få disponera stugan mot att vi skulle renovera den.

Det var inte bara skidåkarna som besökte Rampulbacka. Många var vi som bara strövade omkring i naturen, om hösten plockade vi bär och svamp. Sålunda var stugan i användning året runt.”

Gästboken startade 18.10.1964 med ett ”invigningsparty” med 35 deltagare. Huset användes sedan som fritidshus för utflykter etc. Juniorlaget gjorde till exempel en vinterutflykt hit den 21.2.1965. Många svamplockningsutflykter gjordes också. Den 12.9.1965 konstaterade svampvännerna att den brunfläckiga ”grumplan” de hittat befanns vara oätlig. Bättre gastronomiska stjärnor fick förplägningen vid Öl och Korvaftonen 11.11.1967.

Stugan överläts till ägarna den 28 juni 1971 och en minnesrik era i Huffens historia var till ända.

3 Föreningshuset brinner ned 1969

När Haga Ungdomsförening fick disponera sitt hus igen efter andra världskriget började man rusta upp det. Ekonomin var ansträngd och största delen av huset måste hyras ut till olika ändamål, bland annat som filmstudio och till små industrianläggningar.

Den senare tillbyggda flygeln reparerades och iordningställdes för föreningens egen verksamhet med egna krafter. Det var visserligen trångt för t.ex. folkdans men trivseln var den bästa såsom en dåtida diktare Birgit Mette uttryckte sig:

*”När kriget sen var slut blev allting som förbytt
och verksamheten vår, den tog vi upp på nytt.
Men salen den var uthyrd, blev sig aldrig mera lik,
än spelades där film, än var där en fabrik.
Vi övade på AV och i Lärkans korridor
tills en liten del av HUSET äntligen blev vår.
Den rustades sen upp med egen (billig) arbetskraft
och blev en fin lokal, dock ej så stor som den vi haft.
Där trivdes vi och dansade sen uti 20 år
tills Röda Hanen gjorde slut på allt en vacker vår.”*

Figur 26 Haga Ungdomsförenings gamla hus

Då kom alltså katastrofen. Den 8 april 1969 förstördes huset av en förödande brand.

Branden fick troligen sin början omkring klockan 17.30. En timme senare brinner det redan i västra delen av huset och rummen är rökfyllda. Brandkåren anländer.

- 18.35 koncentreras släckningsarbetet till nordvästra hörnet.
- 18.40 har branden redan brutit sig genom väggen.
- 18.45 bryter man upp delar av takplåtarna för att komma åt brandhärden.
- 18.50 branden tar i sig.
- 19.00 fruktlösa försök att komma åt brandkärnan.
- 19.10 jättestora lågor slår ut genom taket.
- 19.20 brinner det på många ställen. Salen är nu ett enda eldhav. Nio brandheter kämpar förgäves med att få branden under kontroll. Haga Ungdomsförenings arkiv och fanan är ännu inne i huset.
- 20.00 är största delen av branden släckt. Brandmästare Alfred Nordström ger huffarna rätt att gå in och rädda arkivet och fanan. Lösöret är till stor del nedbränt och nedsölat av sot och vatten.
- 22.00 är de sista enskilda brandhårdarna äntligen släckta.

Figur 27 Huffens hus brinner

Figur 28 Huffens dagen efter branden

Följande morgon grydde och avslöjade ett utbränt husskal, som inte mera gick att reparera. Myndigheterna beordrade rivning och husets saga var all.

Branden var ett hårt slag för medlemmarna som offrat så mycket tid och arbete på att skapa och senare reparera och modernisera föreningshuset. Men Birgit Mette gav uttryck för medlemmarnas okuvliga framtidstro på följande sätt:

*”ETT HUS – vad är väl det – en samling bräder
som skyddar oss från blåst och slaskigt väder.
Eller en klump utav cement och sten
där man kan värma sina frusna ben.
Nej, vårt hus , det har sin egen atmosfär.
Sin egen anda ger åt dem som vistas där.
Dess väggar äro vittne till allting som där hänt.*

*De borde kunna skriva, att sätta allt på pränt.
Så var det ock med vårt HUS- numera ett minne blott.
På trappan, som är kvar, man ser var HUSET stått.
Det var en sorgens dag den åttonde april.
En dag som varje Huffare nog helst förgäta vill.
Då lämna eld och rök blott kvar ett skal
av det som var symbolen för våra ideal,
utav den plats, där vi höll hop i torrt och vått,
som var ett hem för Huffen under år som gått.
Nej- HUSET var ej blott en samling bräder
där alla kunde vila sina "trötta kläder".
För oss var det ju en föreningslänk
och tröttnar ni ibland, så tänk
att minnet av vårt HUS sådant det var
skall hjälpa oss att hålla idealen kvar."*

4 Ett nytt hus och nya satsningar 1969–2006

4.1 Huffens nya hus byggs 1969–1973

Mycket snart efter branden fattades ett enhetligt beslut att bygga ett nytt hus. Men svårigheterna var många. Ett nybygge förutsatte stadsplaneändring och därtill kom de ekonomiska problemen, vilka den av föreningen tillsatta gruppen Per-Olof Mörne, Reinhold Mette och Klaus Liljeros fick brottas med.

Brandförsäkringen gav cirka 100 000 mk, vilket räckte till inlösning av den av staden ägda tomtmark, som enligt stadsplanen måste fogas till den av föreningen ägda tomten.

Husbygget finansierades genom försäljning av tomten till ett byggnadsbolag, Haaga Salpa Oy, som gav byggnadsfirman Viljo Kyllönen i uppdrag att förutom ett bostadshus på tomten uppföra ett annex som skulle bli föreningens "Nya Hus". De preliminära ritningarna uppgjordes av arkitekt Woldemar Baeckman som också ritat Lärkans hus i Haga.

En stadsplaneändring fick till stånd och 1972 började man gräva för att bygga det "Nya Huset", ett hus i två plan med sammanlagt 170 m². Taklagsöl kunde sedan firas 31.3.1973.

I fyra långa år hade föreningen verkat i hyrda utrymmen när det nya före-

ningshuset äntligen stod färdigt och kunde invigas lördagen 17.11.1973. Efter invigningen var det samkväm för medlemmarna.

Figur 29 Haga Ungdomsförenings nya hus 1974

Med det gamla huset försvann en idyll. Det nya huset delar tomt med ett bostadshus, gården är till största del asfalterad och byggnadsstilen är lådmässig (Senare ersattes det platta taket med ett lågt normalt åstak)

Någon scen fick tyvärr inte plats i det nya föreningshuset och stora salen skulle gärna ha fått vara litet större.

4.2 Folkdansverksamheten profilerar sig

I början av Haga Ungdomsförenings verksamhet fanns det perioder då dans stämplades som ”synd”. Men tiderna förändrades och dansandet kom, såsom omnämnts, efter 1931 så småningom att bli den dominerande aktiviteten.

Tack vare goda instruktörer och skickliga spelmän ökade intresset för folkdans hela tiden och under vissa perioder kunde föreningens danslag ståta med att ha mest dansare inom Finlands Svenska Folkdansring. Snart bildades också danslag för de yngsta liksom för de litet äldre dansarna.

Juniorlaget

På 1950-talet gjordes några försök med ”lek-kurser” i Haga. Många barn hörsammade också kallelsen. Ledare var Stina Hahnsson och Margareta Mörne. Vid pianot satt Marianne Westerlund och Birgit Mette.

Särskilt kursavslutningsfesterna var roliga med polonäs, folkdans och uppvisning av vad barnen hade lärt sig. Julgubbe med snaskpåsar fanns natur-

ligtvis också. Speciellt jubel väckte ”hästen” som Kim Hahnsson hade gjort och på vilken Julgubben kom inridande. Julgubben var Per-Olof Mörne som befanns väga minst och inne i hästen fanns två stöddigare medlemmar.

Figur 30 Nils Wahlstedt instruerar ett lag som började 1956

Våren 1952 startade ännu ett barnlag dit pojkar och flickor fr.o.m. 10-års ålder fick komma med. De rekryterades huvudsakligen från Haga Folkskola. Några av medlemmarnas barn var också med.

Ledare var Nils Wahlstedt, spelman Birgit Mette och ”polis” Reinhold Mette, då och då avlöst av någon annan av Huffens herrar.

En fd. junior minns (år 1978):

”Jag kommer t.ex ihåg när vi som juniorer fick tillstånd att använda föreningslokalen också för annat än dans. Vi var 15–16 år gamla och vi dök upp på ”lokalen” som den kallades på lördagar och söndagar. Vi spelade kort, lyssnade till musik, ordnade små fester eller maskerader med olika programnummer och hade väldans trevligt. Vi kom t.ex med skridskorna över axeln, spelade en ishockeymatch, både pojkar och flickor mot dåvarande Dickursby UF. Huffen vann 16 mot 5 och följande år förlorade vi i vår tur.

”Litet ofog gjorde vi naturligtvis då och då men sällan blev vi fast. Vi gjorde allt för att själva reparera det vi söndrat eller förstört och vi försökte alltid hålla oss inne i föreningslokalen då vi hade roligt – för att inte störa grannarna förstås.”

Ett nytt barnlag bildades våren 1974. Ledare var först Margareta Mörne, efterträdd av Hans och Christina Ekberg 1976. Ett yngre juniorlag bilda-

des 1981 med Lisbeth Salmi och Rune Sandholm som ledare och under ett år Carola Rosenqvist som ledare. År 1990 uppflyttades de äldre juniorerna till seniorlaget och de yngre fortsatte under ledning av Lisbeth Salmi, som 1998 efterträddes av Heidi Palmu. Mikrojuniorlaget som grundades 1991 och fortsatte till 1996 leddes i olika repriser av Gun-Britt Dillström, Susanne Sandvik, Tua Johansson, Maria Ahlroos, Monica Dillström, och Tomas Grönvall.

Under vissa år kunde man ha upptill 50 juniorer uppdelade på flera lag. Som spelman fungerade Birgit Mette, och senare bland annat Mary-Ann Alanne och Ulla Sandholm.

I slutet av september 2000 startade en ny juniordansgrupp med 7–10 åringar på Huffen. Under Heidi Palmus ledning övade ca. ett dussin ivriga nya juniorer flitigt under hösten. De såg ut att trivas och njuta av dansandet. I oktober 2000 återupptogs Mikrojuniorlaget, dvs barn i åldern ca. 4–6 år sin verksamhet. Varannan vecka övar de sånglekar, sånger, små danser, lekar mm. Som ledare har verkat bla. Monica Dillström, Pia Palmu, Malena Ahlroos, Nina Palmu och Anna Kurkinen. Traditionerna går vidare.

Juniorerna i Helsingfors har också haft samarbete över föreningsgränserna. Då juniorerna på både Huffen och Brage hade blivit färre beslöt ledarna år 2002 att hålla övningarna tillsammans. Så en gång i veckan har både huffare och brageiter övat i Huffens eller Brages lokalteter. En mycket lyckad lösning. Juniorerna har trivts då det funnits flera danspar på golvet. Huffen, Brage och Fallåker har också hållit gemensamma juniorjulfester, till exempel 2003 på Huffen. Även övrig verksamhet som till exempel andra fester, pyssel och bakning har grupperna gjort tillsammans. Barnen från Huffen och Brage, uppträdde tillsammans på den nu redan traditionella Lekvallen som försiggick på Tomtebo i maj 2004.

Seniorlaget

När juniorerna uppnått tillräckliga färdigheter upptas de i seniorlaget. Seniorlaget leddes från 1945 till 1961 huvudsakligen av Nils Wahlstedt som efterträtt Thelma Leino. Han vikarierades endel tider av Carl Fagerström.

Efter 1961 leddes laget av Guido Eriksson som 1964 gav över ledarskapet till Stina Hahnsson som i sin tur efterträddes av Kerstin Ahlroos 1990.

Seniorerna övar på måndag kväll varje vecka. Förutom årets obligatoriska

Figur 31 Seniorer dansar Nuuskapolkka i Geilo 1962

Figur 32 Seniorer i Naestved 2003

stämmodanser övas också danser som av en eller annan orsak kan vara bra att kunna. Till exempel 1975 övade seniorerna 33 gånger samt hade 15 uppvisningar. Seniorerna deltar i de finländska och nordiska stämmorna och uppträder vid olika tillställningar. Seniorerna har genom åren uppträtt på över 60 inhemska och över 25 nordiska folkdansstämmor

Efter det att Åke Långberg slutat 1957 fungerade Frans Swahn som spelman ett par år tills han efterträddes av Richard Mette som fungerat som spelman sen dess.

Smaka på musiken 1993:

”I dag skall vi smaka på musiken”, sa Bettan när äntligen Schottisen var över. ”Dansa vad som helst till vad som helst till vilket pris som helst”, sa hon.

Alla tyckte att det här var något nytt och intressant. Smaka på musiken betyder alltså att Ricke spelar något till exempel masurka och så dansar man något annat, till exempel en polka till den.

....

”Så började vi. Ricke spelade en ny schottis. Tomas och Monica dansade en snoa, Ari och Gun en bakmes. Nicka och Haije dansade en polka. Bjarne och Anneli dansade en masurka. Johan och Heidi dansade en hambo. Vi lyckades tappert följa med i en något svårtaktad vals. Man kunde inte se två par som skulle ha dansat samma sak och i takt – inte två personer för den delen heller.

Vad nytt Bettan såg i det här är mer än jag kan förstå. Så här har det ju oftast dansats på övningarna.”

Framsteg

Dansgruppen Framsteg bildades hösten 2002 i Haga ungdomsförening av gruppens nuvarande ledare, Marcus Blomberg, Tomas Grönvall, Anna Johnsson och Heidi Palmu. Målsättningarna var många. Dels ville man erbjuda ungdomarna en möjlighet att utvecklas i dansen och få hårdare träning än vad de existerande folkdansgrupperna erbjöd. Dels ville man skapa ett utrymme för experimenterande och improviserande, så att det skulle kunna uppstå något nytt baserat på vår tradition. Och så skulle det också vara en uppträdande grupp, dvs man skulle jobba med dansprogram för scenuppträdanden.

Gruppen har idag ca 15 dansare. Under de tre år som gruppen har varit verksam har man producerat sex olika programhelheter på 10-15 minuter var. Dessa innehåller till största delen traditionella finlandssvenska folkdanser, pardanser, sånglekar och lekar. Men också lite nyskapat, som kommit till under övningarna, har fått plats i programmen.

Programhelheterna har under årens lopp visats upp på 21 olika evenemang, allt från lokala dansevenemang till doktorsfest och samnordisk stämma i Danmark. Här följer några plock ur historien.

Figur 33 Framsteg: uppträdanden på NORDLEK 2003 i Danmark

På NORDLEK 2003 i Naestved i Danmark representerade Framsteg finlandssvenskarna på en av de två folklörekonserter som ordnades. Dessutom hade gruppen två andra uppträdanden under stämman.

Framsteg har också deltagit i Folklandia-kryssningen som samlar folkdansare och folkmusiker från hela Finland till ett dygn fullspäckat med program ombord på färjan mellan Åbo och Stockholm. Framsteg har uppträtt åren 2003, 2004 och 2005, varav de två första gångerna som representationsgrupp för Finlands Svenska Folkdansring r.f.

Våren 2004 deltog Framsteg i Ung kultur-evenemanget som administreras av undervisningsministeriet. Evenemanget ger barn och unga möjlighet till uppträdanden och en chans till att träffa andra med samma intressen och utvecklas i sina olika konstformer. Framsteg gick vidare från den lokala uttagningen till det nationella huvudevenemanget som ordnades i Vasa. Framsteg klarade sig bra och hörde till de grupper som utmärktes med stipendium.

Våren 2005 deltog framstegarna i föreningens resa till Peking och fick där också uppträda som enskild grupp ett par gånger.

Mellislaget

Mellislaget grundades 1995 och leddes i början av Stina Hahnsson. Mary-Ann Alanne och Kurt Strengell delade på spelmannskapet. Efter en tid övertog Hans Ekberg ledarskapet. Han har på senare tid använt sig av färdigt inspelad musik (t.ex CD skivor med årsprogrammen). Deltagarna i Mellislaget består av litet äldre dansare, som tycker att en övning varannan vecka är lagom.

Figur 34 Mellislaget uppträder på Huffens 90-årsfest 1996 på SYK

Den 31 januari 1995:

”Vi hade alla kommit till Huffen. Alla som inte varit så oerhört aktiva under de senaste åren. Fast endel av oss nog då och då varit på seniorklubbens övningar. Men det har varit så stökigt där med alla de där ungdomarna under 50 som de senaste åren infiltrerat sig.

Givetvis är alla vi också under 50, det är bara det att vi har varit under 50 betydligt längre än de här andra ungdomarna. Vi har liksom varit längre unga än de.

Så vi är här nu.”

Stenålderslaget

Ordet ”Stenålderslag” nämnes första gången i årsberättelsen för år 1976. Före det kallades laget ”de äldres lag”.

1974 leddes de äldre dansarna av Nils Wahlstedt (avlöst 1976 av Margareta Mörne, som 1994 efterträddes av Stina Hahnsson) med Birgit Mette som spelman. Sedan år 2000 har Asta Ingman fungerat som verksamhetsledare. Stenålderslaget brukar ha möte en gång per månad. Man träffas, dansar en och annan dans och dricker en kopp kaffe tillsammans. Stenålderslagets framförande av Västgötapolskan var ett omtyckt programnummer under många julfester. Med åren har dock dansinslagen blivit något färre.

Stenålderslaget samlades också 4–5 gånger år 1983 på föreningen för att arbeta för Emmaus. Gamla stickade och virkade plagg förvandlades till ”nya” garnnystan av vilka man gjorde filtar, som skickades till Moder Teresa i Indien.

Ur en kort beskrivning över stenålderslagets göranden och låtanden vissa tisdagskvällar:

”Vem var det förresten som lanserade det namnet på oss litet äldre ungdomar. Var det inte i förföl ungefär som det numera s.k. stenålderslaget var som mest aktivt med om stämmor, uppträdanden osv.? Minns ni, då när knacksällskapet satt i knuten och spelade kort och inte fick störas? Eller hur var det? Och är det inte något i ordet sten som får en att tänka på oböjlig? Nej, det där stämmer inte alls.! Då har ni inte sett hur hastigt vi sätter oss på huk i Väva vadmal t.ex. Annars kan det ju nog hända att en dans är ”ny” en hel termin mest alla gånger vi övar. Som t.ex Västgötapolskan. Det är rent märkvärdigt hur många turer den dansen kan ha och i hur olika ordning de kommer olika gånger. Men detta är verkligen bara en småsak.

.....

När vi äntligen efter välförättat värv får sätta oss vid kaffebordet känner vi alla att vi verkligen gjort en god insats för att hålla gammeldansen vid liv.”

Halsbrytarna

Spelmanslaget Halsbrytarna föddes den 9 september 1973 på initiativ av musikredaktören vid rundradion Åke Grandell. Han blev dess första och mångåriga, idérika och effektiva ordförande. Dessutom fungerade han som spelmanslagets basist.

Figur 35 Halsbrytarna

Till spelledare valdes Richard Mette, som ännu i dag sköter denna funktion. Richard Mette valdes till lagets ordförande år 2000 efter det att Åke Grandell drog sig tillbaka.

Halsbrytarnas repertoar består till 95% av musik man kan dansa till. Man spelar schottis, masurka, polka, vals, hambo, snoa, polska, och även alla andra former av folkmusik. Repertoaren är övervägande nordisk. Främst spelar man naturligtvis finlandssvenska låtar, men också finska, svenska, norska, danska och isländska och därtill låtar från flera andra europeiska länder.

Dessutom spelar Halsbrytarna musik till olika folkdanser och salongsdanser. Halsbrytarna har under hela sin verksamhetstid haft ett intimt samarbete med dansarna inom Haga Ungdomsförening.

Alla halsbrytare – i dag 14 spelmän – 7 damer och 7 herrar – är medlemmar i Haga Ungdomsförening och brukar med glädje ställa upp och spela på Huffens jubileer, julfester m.m. arrangemang.

Namnfrågan löstes rätt snabbt: Då spelmännen kom från olika delar av Svenskfinland, omkring hälften från helsingforsregionen, övriga från Jeppo, Munsala, Vasa, Houtskär, Borgå och Lovisa, så fanns det ingen gemensam linje i spelet och de första övningarna lät för ”jävliga”. Curre Strengell konstaterade efter moget övervägande: ”Är det inte bäst att vi går hem och bryter halsarna av våra fioler?”. Därav Halsbrytarna.

Halsbrytarna har nu spelat ihop i över 30 år och de flesta av medlemmarna har varit med – om inte från början, så nästan. Några har slutat och några har kommit till men gruppen har under alla dessa år varit ungefär lika stor.

Richard Mette erhöll utmärkelsen ”Mästerspelman” under Kaustbyfestivalen 1998.

Avslutningsvis ett uttalande av Åke Grandell:

”Jag vågar tro att Halsbrytarna har betytt något och jag hoppas att laget också i framtiden får betyda något- för någon, någonstans, någongång”.

Ordföranden och instruktörer

Förening har letts av följande personer:

Alma Ahlfors	1906	Reinhold Mette	1950–1961
G. Lindström	1907–1908	Per-Olof Mörne	1962–1966
E.B. Jakobsson	1909	Hans Lilienberg	1967–1970
Arthur Jakobsson	1910	Per-Olof Mörne	1971–1984
Alex Federley	1911–1929	Stig Eriksson	1985–1987
Reinhold Mette	1930–1932	Gun Grann	1988–
E.B Jakobsson	1933–1949		

Av Haga Ungdomsförenings instruktörer har Guido Eriksson, Stina Hahnsson samt sedan 2005 också Marcus Blomberg varit riksinstruktörer. Ungdomsföreningens medlemmar Wolfgang Mette, Kim Hahnsson och Stina Hahnsson har blivit hedersmedlemmar i Finlands Svenska Folkdansring. Folkdansringens mångåriga ordförande Kim Hahnsson var som medlem i Haga Ungdomsförening en av föreningens trognaste eldsjälar, som ställde upp och organiserade de mest olika aktiviteter. Hans Ekberg har varit en mångårig ordförande i Helsingfors Folkdansdistrikt.

Figur 36 Stina och Kim Hahnsson på Jakobsstadsstämman 1978

Figur 37 Minnesstund 1999 på Huffen över hedersmedlemmen Kim Hahnsson (till höger ordförande Gun Grann)

Stämmor och kontakter utåt och med andra lag

Sedan tiderna efter andra världskriget har Haga Ungdomsförening aktivt deltagit i folkdansstämmor, juniorstämmor, nordiska stämmor och så vidare. Tillsammans något över 100 stämmor. Här är ett par plock:

Figur 38 Huffare på uppvisning på 1950-talet

Lovisastämman 1983. Saxat ur Borgåbladet:

”Haga folkdansare var ute för att göra PR för folkdansen. De vann uppskattning för sin fartfyllda dans. Det var första gången i historien som publiken fick uppleva geometrisk folkdans dvs på det sluttande planet” (Gårdstunet på Kycklings i Lappträsk)

De som lyssnade på radio kunde höra följande:

”Danslaget hade fartfyllda och variationsrika danser som hörbart uppskattades av publiken. Man kunde t.ex höra utrop som: Se nu ram-lar de ner” etc.

Figur 39 På Vasastämman 1981

Figur 40 Juniorstämman på Åland 1984

Haga Ungdomsförening har haft många kontakter med utländska lag (nordiska, tyska, holländska, ryska osv) vilket lett till ömsesidiga besök. Gästerna har övernattat på Huffen eller hos enskilda medlemmar, man har dansat på Haga idrottsplan på natten osv. Man kunde nämna Kedjan i Stockholm och Oslo Songdanslag. Man har också tagit med sina gäster till exempel till Fölisöuppvisningar.

Uppvisningar

Utöver den ordinarie verksamheten har föreningen haft några storsatsningar av vilka kan nämnas Luciafesten på Finlandiahuset 1975 då föreningen stod för programmet.

Hela programmet ordnades av HUF som kontaktade bl.a. Vörå spelmansklubb, Lyran och Korsvägens hornorkester för ändamålet. Föreningen ut-

Figur 41 Luggudegillet på besök på Anttigården

förde själv många nummer. Alla danslagen uppträdde, en grupp uppträdde med gammaldans utklädda i tidsenliga dräkter, och också Lekskolans barn bidrog med ett litet nummer.

Luciafesten 13.12.1975:

”Både lekskolebarn och juniorfolkdansare medverkade på Luciafesten – det både syntes och hördes.

Vi samlades kl 4 em. nyvättade och pressade och glada i hågen. Sorlet i trappor och korridorer var öronbedövande när c:a 60 ungdomar i åldern 4 till 12 år trängdes i dörren.

Så var vi då avklädda och instruerade hur vi skulle förhålla oss men husesyn ville vi först gå. Allt skulle ses och röras om det var möjligt.

Nu var det småbarnens tur att infinna sig på scenen för repetition. Alla var på plats utom Tomas. Var fanns han? Alla ut och leta och den saknade återfanns sedermera liggande i en tom basfiollåda. Övningen kunde börja, nåja den gick som den gick ty nu hade barnen inte annat i tankarna än smörgåsar och Jaffa som de var lovade efter övningen.

...

Nu kom det verkliga kraftprovet. Hålla ungarna tysta hur skall det gå till? Vi stod vid stora sceningången och det var tillsagt att då det blir mörkt i salen så skall vi in. Det blev aldrig mörkt men på musiken hörde vi att nu var det vår tur. Barnen blev infösta och vi stod andlösa och önskade att allt skulle klaffa. Annat kunde vi inte mera göra. Allt gick över förväntan.”

Figur 42 Små juniorer i Finlandiahuset 1975

Figur 43 Seniorlaget dansar salongsdanser 1975

TV inspelningar

Den 24 december 1979 sändes i TV 2 ett program "Jullekar" med medverkande Haga Ungdomsförenings juniorer samt Halsbrytarna.

Den 26 oktober 1981 medverkade 10 juniorpar och Halsbrytarna i Skol-TV-programmet "Från salong till loge" som inspelades i TV studio 2. Programmet sändes i fyra delar under våren 1982.

Folkdansmässa

Folkdansmässan "Träd in i dansen-en svensk folkdansmässa" firades 10.11.1995 i Matteuskyrkan i Östra Centrum.

Namnet kan för någon trogen besökare verka provokativt, men så är inte fallet. Man måste själv uppleva mässan för att få ett begrepp om vad det gäller sade dirigent Helge Degerman

Haga Ungdomsförening stod för folkdansen som inövats av Stina Hahns-son och som postludium dansade församlingen ut ur kyrkan till en polka. Mässan var skriven av Per Harling med musik av Susanne Bågenfelt. Mässan uppfördes senare också bland annat på Sångfest och Spelmanstämman på Åland 1996.

Vi kan ännu nämna att den 11 oktober 1979 uppträdde en spelman och 8 juniorpar vid biskopsvisitationen i Munksnäs kyrkas församlingssal.

Tävlingar

Dansare från Haga Ungdomsförening har genom åren deltagit i många dans-tävlingar och ofta placerat sig ganska bra.

Västnylands Schottis (1972–2000)

Figur 44 Uppvisning med Jämtpolska vid Västnylands Schottis 30.7 1977 i Kyrkslätt

Par från Haga Ungdomsförening deltog nästan varje år i Västnylands Schottis (Kyrkslätt, Ingå, Karis, Ekenäs, Tenala) och Huffen-par kom ofta med till finalen. Något år hade Huffens dansare i uppgift att uppträda med folkdanser före tävlarnas ankomst, för att sedan resa till följande ort i serien för att uppträda för nästa publik. I Västnylands Schottis den 29.7.2000 deltog 6,5 Huffen-par. Huffen blev fjärde i lagtävlingen och ett Huffen-par kom med i finalen. Samtidigt fick alla schottisdeltagare fira schottisens 25-års jubileum och avslutningsfest. Det var nämligen sista gången schottisen ordnades.

Botniasvängen

På Botniasvängen i Vasa tävlades med Masurka, Schottis och Polka.

Västsnurren 1993

Första pris i Västsnurrens juniordanstävling hemfördes av Tomas Grönvall med tillhjälp av Sari från Lappvik UF. Tredje priset i samma tävling kamades hem av Lena Salmi och Johan Sandvik.

Figur 45 Marjatta och Per-Olof Krause, finalist vid Botniasvängen 1978

4.3 Annan dansverksamhet

Många huffare deltog också i en kurs i internationella danser (square dans) som försiggick på American Center i Helsingfors inspirerade av Aurelia Friberg. Haga Ungdomsförenings ”squaredanslag” uppträdde sedan 1959 i för ändamålet anskaffade dräkter och gjort en TV (Tesvisio) succé. Programmet den 25 oktober 1960 hette ”Får jag lov att presentera”. Man dansade bland annat Texas Star samt Dip and Dive.

Juniörerna ordnade en nybörjarkurs i bugg den 1–2.4.2000. Kursen drogs av Heidi Palmu och Tomas Grönvall. Dagarna var mycket svettiga men ändå roliga. Juniörerna hade också ordnat lite mat och dryck, så att man orkade dansa. Då saknade man definitivt en fungerande fläkt i föreningslokalen! Kursen fick en fortsättningsdel 15–16.4 där turerna började bli mera avancerade och svetten bara fortsatte rinna. Deltagarna var huffare och huffarnas bekanta. Därefter har buggveckoslut ordnats ett par gånger per år.

Nytt för året 2003 i dansväg var att det från och med hösten varje tisdag ordnats pardanskvällar i föreningslokalen för föreningsmedlemmar. Tankegången var att varje kväll specialisera sig på en typ av pardans, av vilken olika varianter lärdes ut.

Bland de många danskurser som genom åren hållits på Haga Ungdomsförening kunde man ännu nämna gammeldans med Mignon, Pas de quatre, Pompadour, Pas de patineur, medeltida danser (folkdansringens regi), samt showdance och modern dans, de två senare ledda av Thomas Ingman

4.4 Annan verksamhet

Videoklubben startade i början av 1980-talet. Aktiva fotografer var Per-Olof Mörne, Rolf Niemi och Börje Karlsson. Kim Hahnsson fotograferade danser för pedagogiska ändamål.

En videokurs ordnades 4 ggr i januari 1985. Föreläsare var Heikki Kalima. Man lärde sig hur man skulle välja objektet, fotografera och editera.

Som exempel på filmklubbens verksamhet kan vi nämna att 1987 gjordes följande videoband:

- Huffens sportdag
- Stina Hahnssons 60 årsdag på Huffen (övertäckningsfest 30.3 1987)
- Juniorernas våravslutning
- Seniorernas våravslutning
- Folkdansstämman i Helsingfors
- Yngre juniorers bandning för skol-TV
- Hans Ekbergs 50-årsdag på Huffen (övertäckningsfest 12.10 1987)
- Huffens bilrally
- Huffens julfest på Lärkan

Pyssel och basarer

Figur 46 Förberedelser till julbasar 1966

Föreningen har under hela sin existens tillverkat bakverk, prydnadsföremål och andra produkter som man sedan sålt på buffeer eller basarer.

Figur 47 Påskbasar på 1980-talet

Juniörerna visade sig vara utmärkta pysslare. Medan de äldre dansade till exempel på hösttisdags kvällarna 1966 tillverkade de minsta under erfarna ledares uppsikt julbockar av halm, tomtar av trä, kransar av kottar, urtjusiga spegelramar, byglar, julkort, smycken av pärlor samt en massa figurer av lera. Man sågade också pusselbitar med lövsåg. Allt i tid till julmarknaden.

Porslinsmålning

Rose-Marie Heino startade 1993 en porslinsmålningkurs.

Kursen blev så populär att porslinsmålningens verksamheten sedan 1994 har varit en kontinuerlig aktivitet.

Porslinsmålarnas kaffekoppar och andra alster är i flitig användning vid föreningens fester.

48

49

50

*Figur 48 Vas målad av Huffens porslinsmålare
Figur 49 Kaffekopp målad av Huffens porslinsmålare
Figur 50 Tallrik målad av Huffens porslinsmålare*

4.5 Föreningens image

Folkdräkter

Haga Ungdomsförenings samling av folkdräkter uppkom småningom genom inköp, egen tillverkning eller donationer till Huffen.

Figur 51 Ett urval av Haga Ungdomsförenings folkdräkter

De första folkdräkterna tillkom 1952 till stämman i Ekenäs (3 par deltog). Pojkdräkterna bestod av två stycken Oravais-västar och en Sideby-väst. Byxorna gjordes av gamla svarta eller mörkblå herrbyxor. Flickdräkterna var två stycken Vörådräkter som skänkts av gamla huffare. Småningom då lilla laget växte köptes tyg till Helsingedräkter och Huffens damer sammankom till ”sykvällar” och sydde kjolar, blusar och förkläden.

Pojkdräkter syddes hos en skräddare i Dickursby. Schalarna till flickdräkterna hämtades från Sverige i samband med folkdansstämman i Oslo 1952. Huffens äldsta damer sammankom till knack-kvällar (kortspel med liten penninginsats) Hälften av vinsten donerades till dräcktassan och resulterade i inköp av 2 gamla dräkter. Folkdansringens Helsingforsdistrikt deltog med tre dräkter.

I detta nu äger föreningen ett hundratal dräkter.

Ryor och spelmanstäcke

Fredagen den 21 maj 1971 kunde man i Nya Pressens ”i vimlet” läsa om ryan och spelmanstäcket:

Figur 52 Haga Ungdomsförenings rya

Figur 53 Spelmanstäckets övre kant med notrad under texten

Figur 54 Haga Ungdomsförenings fana (foto 2005)

”När Haga ungdomsförening firade våren och sommaren med traditionell avslutningsfest på Ljungheda i Kyrkslätt överräckte man till föreningens flitiga spelman Richard Mette ett spelmanstäcke.

Samtidigt kom man ihåg spelmansens föräldrar Reinhold och Birgit Mette, som har gjort så mycket för föreningen, och man gav dem en rya, som 75 personer, den yngsta 4 år och den äldsta 77, hade knutit efter ett mönster, ritat av föreningsmedlemmen Kim Hahnsson 1971. Idén till spelmanstäckets,

berättade en av initiativtagarna Kerstin Willgren, fick man i en bok som inhandlats till föreningens kurser i bandvävning.

Och visst var Richard Mette värd ett tacke. Han var 7 år när han första gången spelade för sina dansande vänner i Haga Ungdomsförening år 1951.

Spelmanstället är hopsatt av olika vävda band, var och en med sitt individuella mönster. Ett innehåller till och med noterna till "Lumparlands travarin", den första dans Richard Mette spelade offentligt.

Ryan heter "Kökar engelska", vilket är namnet på en folkdans. Mönstret utgår från färgerna i olika folkdräkter."

Kim Hahnsson komponerade ryan med att först fotografera svängande kjolar i sitt vardagsrum.

Huffens fana med stämmomärkena på stången kunde räddas då föreningshuset brann 1969. Fanan hade sytts 1955 och den var redan med på Helsingforsstämman 1956.

Sångbok

I maj 1983 utkom föreningens sångbok. Redaktionen, som bestod av Lisbeth Salmi, Eivor Hahnsson, Margareta Mörne, Susann Mansner och Håkan Holm, hoppades att boken skulle tillfredsställa de flesta sångliga behoven i föreningen under en lång tid framöver. Förhoppningarna har uppfyllts genom att den varit i flitig användning under föreningens fester.

Internet

Som 92-åring steg Huffen på allvar in i dataåldern" och öppnade sina egna web sidor De flyttades 2003 från Kulturfondens server till en egen under adressen www.huf.fi.

Figur 55 www.huf.fi

5 De stora satsningarna har visat vägen till framtiden

5.1 *Då dansen kom till Finland*

På föreningens 75-årsjubileum hölls en stor fest på Svenska Teatern, som var fylld nästan till sista plats. Ett hundratal medlemmar stod på eller bakom scenen då Haga Ungdomsförening och spelmanslaget Halsbrytarnas kavalkad ”Då dansen kom till Finland” uppfördes. Hela festprogrammet pågick i två timmar. Kavalkaden uppfördes också på andra scener i Finland och i TV.

Berättare var Gunnar Petterson, Producent Per-Olof Krause, Text och regi, Kim Hahnsson, Dansinstruktör folkdanser Stina Hahnsson, Dansinstruktör moderna danser Tauno Rasanen, Dansledare veteraner Margareta Mörne, Dansledare seniorer, Lasse Lesch, Dansledare juniorer Hans Ekberg, Musik Halsbrytarna, Spelledare Rickhard Mette, Dräkter från HUF:s garderob och egen tillverkning.

Kavalkaden gav en god överblick över folkdansen utveckling och innehåll:

Polonäs i Polen, 1600-tal, Gränd, Allmoge borgare

Polska i Sverige, 1700-tal, Storskog, Spelmän från Polen lär skogshuggare
Hamburgska på Åland, 1800-tal, Vid havet, Ett par som återvänder hem visar
dansen, och hambo.

Polka i Böhmen, 1800-tal, Landskap, Flicka nynnars melodi som blir polka,
Vandrare ser.

Polka i Danmark, 1800-tal, Bondgård, Vandraren kommer och visar dansen,
Finsk student ser.

Polka i Pojo, 1800-tal, Herrgård, Smeden spelar efter arbetsdagen, Studenten
lär ut polka.

Menuett i Frankrike, 1600-tal, Hovet, Hovet övas av dansmästare, Sjöman
och resenär ser på.

Menuett på Bornholm, 1700-tal, Halmtakshus, Sjömannen lätt berusad lär ut
men minns ej så bra

Menuett i Oravais, 1800-tal, Ängar lador, Spelman möter resenären som lär
ut.

Kedjedans på Färöarna, 1600-tal, En stuga, dansare

Sångdans i Norge, 1700-tal, båtbygga, fiskare

Ringdans i Finland, 1800-tal, Skolsal, lärarinna dansar med barnen

I andra delen av kavalkaden visades:

Folkdans i Kimito (1880), Masurka (Allmogespelmannen K.J Fagerström spela upp), Salongsdans på soaré i Helsingfors (1900), Tango a la Argentina (1910), Schottis på laven (1920), Foxtrot i ett danshak (1920), Polka på bakgård (1920), One-step på en krog (1930), Jitterbug på en bar (1940), Samba i tävlingsdräkt (1978), Discodans i jeans (1978), Vals och grand finale (1978), Travolta (1978)

I texten som lästes upp mellan danserna finner man bland annat:

Vi vet att Gustav Vasa på 1530-talet hade polska musikanter och vi vet att Johan den III:s polskfödda drottning Katarina Jagellonica svärmade för sitt hemlands seder och bruk. Men vi får ändå tro att det var de många polska krigen på 1600-talet som bidrog till att göra polskan populär i Sverige. Hemvändande finländare tar dansen till Åland, Saltvik och dansen utvecklas sedan till Hambopolska och Hamburska varifrån den finländska hambon kan ha uppstått.

5.2 Kulturfestivalen i Peking

Deltagandet i kulturfestivalen i Peking härleder sig till ett besök på Kinas ambassad:

*”Kari Salo hade ordnat, så att vi, vanliga huffare, fick besöka Kinas ambassad den 8.5.2000. Det var verkligen en upplevelse som man inte får vara med om varje vecka. Vi fick uppträda och den uppvisningen gick ju förstås perfekt. Vi fick även bekanta oss med kinesisk mat. Vis-
telsen där var verkligen fin.”*

Efter fortsatta kontakter med ambassadpersonalen och på förslag av föreningens styrelse godkände årsmötet 2003 planerna på att genomföra en kulturresa till Peking våren 2005, inför föreningens 100 års jubileum. För att samla in medel för reskassan ordnades basarer och föreningens dansgrupper uppträdde förtjänstfullt. Även samarbetet med personalen vid Kinas ambassad i Helsingfors fortsatte intensivt under tiden före resan. Bland annat deltog några personer från ambassaden på några av seniorernas måndagsövningar för att lära sig folkdanser, vilka de sedermera skulle lära ut till den övriga personalen. Resan föregicks under det sista halva året av många intensiva måndagar och veckoslut för att lära in de 5 olika danshelheterna våra instruktörer hade planerat. Folkdräkter syddes och uppiffades.

Figur 56 Huffarna uppträder i Peking

Vardagsdräkter syddes. Programmet med uppvisningar och sevärdheter i Peking med omnejd planerades med ambassaden och arrangörerna för "Meet in Beijing 2005" kulturfestivalen. Till planeringen hörde även planering av filmning och fotografering av resan och uppvisningarna för att efter hemkomsten kunna visa allt som upplevts för resten av huffarna. Resan och uppvisningarna gick fint och de 30 deltagarna fick ett minne för livet. Som mest fanns 50.000 åskådare på plats

Figur 57 Ordförande Gun Grann med Pia Palmu vid kinesiska muren

6 Ett upprop till kommande Huffare

Ett upprop till 100 år senare varande Huffare präntades till pappret i november 1917.

”Man läser i Kölnische Zeitung af den 28 mars 1819 att hvarje gatubelysning är förkastlig:

- *Af teologiska skäl då ju natten är afsedd för mörkret hvilket endast tidvist skall skingras af månljuset.*
- *Af medicinska skäl genom att den gör vistelsen på gatorna nattetid lättare och ådrager en hosta och förkylning.*
- *Af filosofiska skäl ty sedligheten försämras genom gatubelysning. De svaga afhålls icke från många synder och drinkaren kan rumla långt in på natten på krogarna då han är säker att kunna hitta hem.*
- *Af sociala skäl ty illuminationer vid allmänna fester hafva till ändamål att höja nationalkänslan, vilket en ständig kvasiillumination emellertid nu försvagar.*

—
Det vore intressant att lefva i det 21:sta århundradet och höra vad dåtida människor skola säga om oss. Kanske de finna oss lika löjliga i mångt och mycket som vi finna våra förfäders fördömande af gatubelysningen. Hvad som i dag tycks vara fullkomnadt går i morgon sin vidare utveckling till mötes. Dock- det man ser och hör i dag tycks vara något så ofattligt att man frågar sig om vi verkligen lefva i 20:de århundradet eller är allt en mardröm från barbarismens och näfrättens tidevarf under mörkaste medeltid. Men låtom oss ej tappa modet. Det sanna, rätta och sunda har alltid segrat. Hvar och en av oss bör omutligt sköta sin plikt så att eftervärlden i det 21:sta århundradet åtminstone ej behöfver skämmas för oss.”

Ett upprop till 100 år senare varande Huffare präntat till pappret i februari 2006.

Vad kan vi i dag, i februari 2006 ge för svar på frågorna, som ställdes för hundra år sedan? Vad har vi huffare, som lever i det 21:sta århundradet att säga åt våra förfäder?

De hade rätt! I Europa verkar det möjligen som om det sanna, rätta och sunda går mot en seger. Men barbarismen och nävrätten hotar ännu på jordklotet fastän kanske inte så nära oss.

Vi har ingen orsak att finna våra förfäder “löjliga i mångt och mycket”. De har försvarat och utvecklat vårt land och skänkt oss ett välstånd, som överträffat allt som tidigare funnits.

Men det vore intressant att leva om hundra år och höra vad den dåtida generationen har att säga om oss.

Var vi så förblindade av teknik och av möjligheten att ersätta allt med multimedia och virtuella verkligheter att vi började glömma hur viktigt det var att träffas och göra saker tillsammans? Bäddade vi för en ny skön värld där människans bästa vän är en programmerbar apparat eller robot?

Kommer våra efterkommande om hundra år att samlas för att öva på Hufen eller sitter de hemma och övar framför datorn med en virtuell partner? Vi hoppas det inte blir så.

Länge leve kamratskapet och den mänskliga kontakten!

7 Litteratur

- Baarman Birgitta, samlade urklipp samt hågkomster
Bonniers lexikon, Bonniers förlag 1966
- Brandt, Beatrice, ”Ung i hundra år, Den finlandssvenska ungdomsförenings-
rörelsen 1888–1988”, Finlands Svenska Ungdomsförbund, ISBN 951-
99921-0-3, Åbo 1987
- Ekberg Hans, fotosamling.
- Ekberg Jan, fotosamling
- Stig Eriksons tal 27.1 1986
- Federley Alex: Invigningstal 13.11.1927
- Finlands Svenska Folkdansrings historik 1931–1981
- Haga Ungdomsförening, ”Föreningen För Nytt och Nöje i Lillhoplax – För-
sta försöket”, År 1907–1918 samt ”Själaskuttan” År 1937–
- Haga Ungdomsförening, ”Historik 1906 4/2 1916”, Helsingfors Lindbergs
tryckeri
- Haga Ungdomsförenings, arkiv
- Hahnsson Kim, bandinspelningar
- Holm Synnöve, anteckningar
- Hornborg Eirik, Finlands Historia, Allhems förlag, Malmö 1948
<http://www.eduskunta.fi/kirjasto/home/pdf/rvaltias.pdf> 1.12 2005
- Hufvudstadsbladet
- Liljeros Klaus, fotosamling
- Mette Richard, fotosamling
- Mette Birgit, nedtecknade minnesbilder
- Mörne Per-Olof, film om lekskolan.
- Mörne Per-Olof, ”Haga ungdomsförening r.f. 1906–1996”
- Mörne Per-Olof, ”Haga Ungdomsförenings hus”, 1986
- Rampulbacka Långstrand, Gästbok
- Roos John E., ”Haga köpings historia”, Centraltryckeriet, Helsingfors 1950
TV1 26.2 2005 ”De trettio byarnas stad”
- Värderingsinstrument 19 april 1929 undertecknat byggmästare Eric Hans-
son
- Wallinvirta Ari, fotosamling
- Westerlund Victor ”Haga Ungdomsförening 1906–1946”
(närmare källhänvisningar i den oförkortade historiken)

www.huf.fi